Asutatud 1932

Otepää Teataja

Otepää, Palupera, Puka ja Sangaste ümbruskonna häälekandja

Reede, 28. märts 2008 Nr 6 (251)

ILMUB 2 KORDA KUUS!

Selle talve lumi jõudis kohale

Nii palju lund pole juba ammu talvepealinnas ja selle ümbruses nähtud. Õitsvad kevadlilled peitusid pea poolemeetriste hangede alla. Ja seekord jätkus lund üle kogu Eesti.

ARVO SAAL

Kolmapäev, 26. märts

Neljapäev, 27. märts

Lumetuisk tegi teed libedaks ja hanged kõrgeks. Ülemisel pildil on näha, et suured veokid jõudsid Otepääle vaid traktori abiga. Alumisel pildil on lumehang Otepää kulastuskeskuse juures.

Teisipäeval alanud lumesadu ja tuisk olid kolmapäeva hommikuks Otepää ümbruse paksu lumega katnud.

Lund tuli vähemalt 35 sentimeetrit ja hanged kerkisid ööga poole meetri kõrgusteks. Suurematel teedel liikusid lumesahad, väiksemad olid aga lumest umbes, maarahvas ei pääsenud liikuma, paljud lapsed ei jõudnud kooli.

Pidevale lumelükkamisele vaatamata ei suutnud sahad teid-tänavaid puhtana hoida. Kolmapäeva hommikupoolikul suutis tuisk Otepääl puhastatud tänavad juba mõne tunniga uuesti paksu lumekorraga katta.

Aedlinnas said aga tänavad alles pärastlõunaks sõidetavaks. Lumesadu jätkus veel eilegi. Neljapäeva hommikuks olid Otepää tänavad ja kõnniteed muutunud kõrgete lumehangede vahel ülikitsasteks.

Maanteeameti hinnangul oli lumetormi tõttu olukord põhi- ja tugimaanteedel halb üle kogu Eesti. Kolmapäeva hommikupoolikul Tartust Otepääle sõitjad olid tõsises hädas kuni Tartu ja Valga maakonna piirini. Sealt edasi Otepääle olevat tee olnud juba päris sõidetav.

Erakordne oli seegi, et kolmapäeva öösel kella kahe paiku lõi Otepääl välku ja müristas. See oli ilmselt tingitud suurte õhumasside kokkupõrkest.

Lumele reageeris kiiresti suusarahvas. Tartu maratoni rajale tehti kiiresti suusajälg ja täna õhtupoolikul kell 18.30 toimuvad Tartus Tähtvere spordipargis 38. Tartu maratoni Tillu ja Minimaraton. Täna kell 10 lähetatakse Haanjas mehed Eesti meistrivõistluste 50 km ja naised 30 km maratonile.

Rekordiline lumehulk ennustab keerulist olukorda ka eelolevateks päevadeks. Lumesadu küll lõpeb, aga kui nädalavahetuseks saabub sünoptikute ennustatud kuni kümnekraadine soe, hakkab lumi korraga sulama. Võib tekkida väga palju vett, millel pole kuhugi minna.

Meie vallad olid Valgamaa talimängudel edukad

Valgamaa talimängudel oli I grupis (üle 2000 elaniku) Otepää vald 86 punktiga kolmas. II grupis (alla 2000 elaniku) võitis Palupera vald 99 punktiga. Puka vald sai 61 punktiga 4. ja Sangaste vald 48 punktiga 6. koha.

Males sai Palupera (Heino Komlev, Kaido Pihelgas, Ilmar Eilmann) 3. ja Otepää (Oleg Kattai, Kaarel Tigane, Madis Leis) 4. koha. Pukale (Pille Jants, Ülo Ingermann) kuulus 7. koht.

Kabes oli parim Otepää (Toivo Lukka, Heino Soots, Riina Lukka) tulles esikohale. Puka (Elle Luik, Enno Allev) sai 5. koha ja Palupera (Teet Raudsepp, Priit Loide, Urve Rampe) oli kuues.

Lauatennises võitis Palupera (Andres Tobre, Arnold Bogdanov, Ellen Peik) teise ja Otepää (Toivo Kanep, Vadim Kozlov, Kairi Luhaväli) kolmanda koha. Sangaste (Madis Gross, Vladimir Korishkevitsh, Helgi Saarma) sai 6. koha.

Bowlingus oli parim Palupera vald (Vello Iir, Kristiina Täär). Otepääle (Ly Kork, Ülo Reedi) kuulus kolmas ja Sangastele (Keven Kaljumäe, Moonika Raudsepp)8. koht. Puka (Riivo Tutk, Cärol Tutk) oli 10.

Võrkpalliturniiril saavutas Otepää (Enno Kurvits, Elmo Peterson, Toomas Tiidt, Jaan Kolga, Ülle Ernits, Terje Kartau, Kristiina Kopli, Toivo Lukka) teise ja Palupera (Toomas Raak, Reijo Ainsoo, Rein Uibo, Margus Mooses, Ane Sadam, Heili Sadam, Liis Lõhmus) kolmanda koha.

Laskmises sai Otepää (Aili Popp, Triin Peips, Lilian Leetsi) teise koha, Puka (Aire Jaama, Aare Jaama, Kunnar Vahi) oli kolmas , Sangaste (Mati Raudsepp, Marina Varjun, Tõnis Kirt) kuues ja Palupera (Liis Lõhmus, Rein Tiimann, Anti Kulasalu) kümnes.

Mälumängus kuulus teine koht Pukale (Velvo Mõttus, Eerik Müts, Jaanus Hiiemäe ja Riivo Tutk). Sangaste (Mati Raudsepp, Aino Oja, Tiina Liivamägi, Tiiu Ivask) sai neljanda koha. Otepää (Tõnu Talve, Mairold KõrvelL, Paul Vaard, Kristjan Rõivassepp) ja Palupera (Priit Loide, Andres Tobre, Liis Lõhmus, Kalev Lõhmus) jagasid viiendat kohta.

Sumos võitis Palupera (Kalev Lõhmus, Anti Kulasalu, Evelin Elissaar) teise ja Sangaste (Vaito Poola, Mati Raudsepp, Riina Valge) kolmanda koha.

Juhtide mitmevõistluses olid Heikki Kadaja ja Heldur Vaht Pukas teised ning Kalev Lõhmus ja Terje Korss (pildil) Paluperast viiendad.

Pühapäeval läheme üle suveajale

Märtsi viimasel pühapäeval lähevad suveajale üle kõik Euroopa Liidu liikmesmaad. Suveajale minnakse üle 30. märtsil kell 3 öösel, mil kellaosuteid tuleb keerata tunni võrra edasi.

Eestile tähendab suveajale üleminek tunniajalist erinevust vööndiajast. Suveaeg lõpeb oktoobri viimasel pühapäeval kell 4 öösel, mil tuleb kellaosutid nihutada ühe tunni võrra tagasi.

Minister on täna Otepääl

Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts külastab täna Valgamaad.

Hommikul kohtub ta maavanema kohusetäitja Kalev Härgi ning omavalitsusjuhtidega ja tutvub Otepää vallavalitsusega. Eelinfo kohaselt on arutluse all raudtee, ühistranspordi ja maanteedega seonduv.

Raudtee remondi ajal asendavad ronge täiendavad bussiliinid

1. aprillist 31. oktoobrini remonditakse Valga-Tartu raudteed. Sel ajal ei saa rongiga Tartusse ja tagasi Valka sõita. Valga maavalitsus on koostöös bussiettevõtjatega välja töötanud varubussiliinid, mis asendavad remondi ajal rongiliine.

Valga-Tartu liinil jätkavad rongid sõitmist Tartu ja Elva vahel 1. aprillist 1. juulini senise graafiku kohaselt, lisaks neile sõidavad ka kõik Tartu–Valga rongid Elvani. Alates 1. juulist 31. oktoobrini on raudteeliiklus suletud kogu Tartu–Valga liinil.

Vald on nii tugev, kui tugevad on ta külad

Austatud Otepää valla külaelanik, oled oodatud INFOPÄEVALE reedel, **4. aprillil** kell **15.00** *Otepää raekoja saalis.*

Teemad:

1. Otepää valla maaelu- ja keskkonnakomisjoni tegevusest, külaliikumise toetamisest ja külavanema staatusest – Olev Matt, volikogu liige.
2. Külavanema rollist ja projektide rahastamise võimalustest – Aili Keldo, Valgamaa Kodanike Ühendus.
3. Ülevaade MTÜ Jätkusuutlik Otepää tegemistest – Aarne Saar, MTÜ juhatuse esimees.

Oodatud on kõik huvilised! Infot saab telefonilt 5056 829

AMETLIK INFO

Otepää vallavolikogus

- Otsustati kehtestada Otepää vallas Otepää külas asuva **Tiigipõllu** kinnistu detailplaneering.
- Otsustati kehtestada Otepää vallas Otepää linnas asuvate **Kesk tänav 21, Kolga tee 15 ja Kolga tee 17 kinnistute detailplaneering.**
- Otsustati pikendada **AS SEB Eesti Ühispank** laenulepingu nr 2005011676 tagasimaksmise graafikut 30. septembrini 2008.a.
- Otsustati kinnitada Otepää valla 2008. a. eelarvetulud summas 67 929, 1 tuhat krooni, eelarvekulud summas 73 670,8 tuhat krooni ning finantseerimistehingud summas 5 741,7 tuhat krooni ja võtta vastu Otepää valla 2008. a. eelarve.

Otepää vallavalitsuses

- Otsustati kehtestada Mäha külas asuva **Atlanteri** kinnistu ja lähiala detailplaneering.
- Otsustati jagada **Väike-Juhani, Kötsi, Vidrikemõisa, Järvemaa, Toome** katastriüksus.
- Otsustati määrata sünnitoetus 3-le vallakodanikule.
- Otsustati anda nõusolek **MTÜle Terje Treimann Tantsustuudio** viia läbi Otepää valla haldusterritooriumil noortelaager ajavahemikus 02.08-09.08.2008 Kääriku Puhke - ja Spordikeskus OÜs; **Semolen Koolitus OÜle** viia läbi Otepää valla haldusterritooriumil noortelaager ajavahemikus 02.08.-09.08.2008 Kääriku Puhke - ja Spordikeskus OÜs; **MTÜle Rütmika** viia läbi Otepää valla haldusterritooriumil noortelaager ajavahemikus 31.07-07.08.2008 Otepää Gümnaasiumis; **Lõuna Politseiprefektuurile** viia läbi Otepää valla haldusterritooriumil noortelaager ajavahemikus 17.-25.07.2008.
- Otsustati teha vaideotsus Otepää Vallavalitsuse 16.01.08. a korralduse nr 2-4-14 peale esitatud vaide osas.
- Otsustati väljastada ehitusluba **Tehvandi Olümpiakeskuse Suusastaadioni tribüüni** täielikuks lammutamiseks Nüpli külas; **OÜle Jaotusvõrk** Bio 10/0,4 kV alajaama 0,4 kV F-3 kaabelliini ja kaablikilpide püstitamiseks Otepää linnas, Kastolatsi tee 9; **OÜle Jaotusvõrk** Veehaarde 10/0,4kV alajaama vahetuseks ja Veehaarde-Rimo 10kV maakaabelliini püstitamiseks Pühajärve külas; **OÜle Jaotusvõrk** Juhani 10 ja 0,4 kV maakaabelliinide ja Juhani komplektalajaama püstitamiseks ja osaliselt Savimäe 0,4kV F3 õhuliini demonteerimiseks Pilkuse külas Otimäe maaüksusel; **OÜle Jaotusvõrk** Kaurutootsi 10/0,4kV maakaabelliinide püstitamiseks ja kaablikilpide paigalduseks seoses Üla-Väini kinnistu liitumisega Kaurutootsi külas; **OÜle Jaotusvõrk** Mäeotsa alajaama 0,4kV F-1 maakaabelliini püstitamiseks ja kaablikilpide paigaldamiseks seoses Uue-Juusa kinnistu liitumisega Sihva külas.
- Otsustati väljastada kasutusluba **Ivo Tomsonile** kuuluvale suvilale asukohaga Arula küla, Endriku maaüksus; **Aivo Tammele** kuuluvale abihoonele Otepää linnas Jaani tn 7; **ASle UPM Kymmene Otepää** kuuluvale vineeritehase katlamaja laiendusele asukohaga Otepää, Tehase tn 2; **ASle UPM Kymmene Otepää** kuuluvale vineeritehase tootmishoone laiendusele asukohaga Otepää Tehase tn 2; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvale Jaanuse alajaamale ja kaabelliinidele seoses Vasila maaüksuse liitumisega elektrivõrguga Pedajamäe külas; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvale maakaabelliinile seoses Kivi maaüksuse liitumisega elektrivõrguga Vidrike külas; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvale Maxima Eesti OÜ liitumisühendusele asukohaga Otepää linn Valga mnt 1b; **OÜle Jaotusvõrk** Nüpli külas Räbamäel; OÜ`le Jaotusvõrk kuuluvale Teose mastalajaamale ja liinidele seoses Järve 1 kinnistu liitumisega Truuta külas; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvatele Saksoo alajaama liinidele; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvale maakaabelliinile Pühajärve külas Kukemäe maaüksusel; **OÜle Jaotusvõrk** kuuluvatele kaabelliinidele Mägestiku külas, **OÜle Aart Arendus** kuuluvale korterelamule Otepää linnas Lille tn 4.
- Otsustati väljastada kirjalik nõusolek **Marek Mägile** suvemaja püstitamiseks asukohaga Otepää vald Pilkuse küla Väike-Juhani maaüksus; **Indrek Tiidole** sauna püstitamiseks Kaurutootsi külas Kauru 10 maaüksusel.
- Otsustati määrata projekteerimistingimused **Ain Meentalole** elamu koos kahe abihoonega püstitamise ehitusprojektide koostamiseks Kaurutootsi küla Kauru kinnistule; **Andres Vuksile** elamu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks Ööbiku talu, Pilkuse küla; **Hilja Kulbinile**, asukohaga Otepää küla Otepää vald Vana- Savilaane maaüksus, elamu ja abihoonete püstitamise ehitusprojektide koostamiseks; **Terje Pattole** suvila, asukohaga Vidrike küla Otepää vald Säremaa III maaüksus, ehitusprojekti koostamiseks.
- Otsustati muuta **Atlanteri, Atlanteri tootmishoone** ja **Kõrgemäe** katastriüksuste piire.
- Otsustati tagastada õigusvastaselt võõrandatud maa **Rein-Peeter Kruusile**.
- Otsustati pidada võimalikuks **Peeter Aunapu** omandis oleva suurfarmi hoone juurde kuuluva maa ostueesõigusega erastamine.
- Otsustati pikendada **OÜle Uus Maa Tartu büroo** antud luba paigaldada reklaamstend suurusega 1,5x 2,5 m aadressile Tennisevälja 1, Otepää, Pühajärve restoranihoone juurde 01.01.2008-31.07.2008.
- Otsustati anda luba **OÜle Varaleidja** paigaldada reklaamtahvel suurusega 0,65x1m Arula külla Vanamõisa kinnistule alates 10.03.2008-10.06.2008.
- Otsustati sõlmida sotsiaalkorteri üürileping.
- Otsustati kutsuda tagasi **AS Otepää Veevärk** nõukogu liikmed Esmar Naruski ja Ilmar Haak, nimetada AS Otepää Veevärk nõukogu liikmeteks Toomas Kapp ja Lembit Dalberg.
- Otsustati kinnitada Otepää valla hoonete kindlustajaks **Ergo Kindlustuse AS** kui kõige soodsama pakkumise tegija.
- Otsustati tühistada Otepää Vallavalitsuse 07.11.2007 korraldus nr 2-4-679.
- Otsustati määrata Otepää valla munitsipaalomandis oleva **Oru tänava garaazhi** teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 1290 m²; Otepää valla munitsipaalomandis oleva **Keskuse katlamaja** teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 3538 m².

Ajalookonverents 800 aastat muistse vabadus võitluse algusest

2008. aastal sai Eesti Vabariik 90. aastaseks. Kuid 2008. aasta kevadtalvel möödub ka 800 aastat muistse vabadusvõitluse esimesest lahingust, mis toimus 1208. aastal Otepääl.

MTÜ Otepää Linnamäe Ajaloo Selts korraldab teisipäeval, 1. aprillil (Otepää linna sünnipäeval) Otepää Raekojas ajalookonverentsi 800 aastat muistse vabadusvõitluse algusest.

AJAKAVA
11.45 - 12.00 Konverentsile registreerimine
12.00 - 12.05 Konverentsi avamine
12.05 - 12.35 Ain Mäesalu: Otepää linnus muistses vabadusvõitluses.
12.35 - 13.05 Valter Lang: Läti Henrik ja Eesti linnused.
13.05 - 13.35 Martti Veldi: Teede mõju Otepää arengule muinasajal.
13.35 - 14.00 Heiki Valk: Millest kõnelevad Otepää kihelkonna külakalmed?
14.00 - 14.45 Ekskursioon linnamäel

KONVERENTSIL OSALEMINE ON TASUTA.

Konverentsil osalemiseks palun saatke hiljemalt 28. märtsiks e-mailile info@louna.ee: eesnimi, perekonnanimi, kontaktelefon ja e-mail.

Otepää Linnamäe Ajaloo Selts

Otepää mälumängurid võitsid tänavuse Eesti Maakilva

Otepäälased võitsid esmakordselt iga-aastase mälumängusarja Eesti Maakilb. See valdade ja linnade vaheline sari koosneb kolmest osavõistlusest ja finaalist.

Võidukasse võistkonda kuulusid Kadri Steinbach, Kaido Mägi, Urmas Kuldmaa, Leino Pahtma ja Kristjan Rõivassepp. Kahes esimeses eelvoorus mängis kaasa ka detsembris meie hulgast lahkunud Aarne Steinbach.

Eelvoorude põhjal selgitati välja 20 parimat linnade ja valdade võistkonda, kes pääsesid superfinaali. Kokku võistles selle au eest 68 võistkonda.

Lõuna-Eestist jõudsid superliigasse Tartu-Karlova, Otepää ja Tähtvere esindused. Eelvõistluse tulemus oli otepäälastel 7.-8. Superliigas alustati võistlust uuesti nullseisust.

Finaalis said otepäälased lausa mäekõrguse võidu, kogudes 78 punkti. Teiseks tulnud Kolga võistkonda edestati 7 ja kolmandaks jäänud Tallinn-Nõmme võistkonda 12 punktiga.

Juhtima asuti juba esimeste küsimustega. Vahepeal saadi küll viis korda järjest 0 punkti, aga ega konkurentidel palju paremini läinud. Ja nii ei antudki edu käest ning võideti esmakordselt karikas..

Maakilval võib võistkonda kuuluda kuni viis mängijat. Kui üks neist on alla 21aastane noor, võivad kõik korraga võistelda. Vähemalt neli mängijat peavad olema esindatava valla/linna elanikud, ühe võistleja võib laenata.

Kaido Mägi ja Urmas Kuldmaa sõnul on edu alus hea koostöö ja üksteisemõistmine.

OT

Noorte Kultuuriklubi alustas

5. märtsil said kokku 6 aktiivset Otepää noort, toimus esimene ametlik Otepää Noorte Kultuuriklubi (ONKK) koosolek.

Noorte kultuuriklubi on tegusate ja aktiivsete noorte ühendus, kelle eesmärgiks on muuta noored kultuuriteadlikumaks, aktiivsemaks, julgemaks jne.

Kultuuriklubi ei ole ainult Otepää noortele. Klubiga liituma on oodatud naabervaldadegi noored, kellel on tahtmist ja soovi midagi ühiselt ära teha.

5. märtsil saime noortelt palju informatsiooni, millest nad Otepääl puudust tunnevad, mida teha tahaksid ja milliseid üritusi võiks toimuda.

Infot oli nii palju, et juba lähiajal kavatseme alustada kunsti- ja loovuseringidega. Samuti on plaanis alustada tantsutrennidega. Kuna esimesel koosolekul olid kohal enamuses tütarlapsed, siis oli huvi ka tüdrukute korvpalli/jalgpallitrennide ja tennise- ning golfitrennide vastu.

Praegu otsime treenereid. Tantsutrennide osas on oma jah sõna öelnud Joel Juht, JJ Street Dance Company juhataja, kes on nõus tulema Otepääle trenne juhendama.

JJ Street Dance Company tutvustamiseks on kavas lähiajal korraldada kokkusaamisi lapsevanemate ja õpetajatega ja loomulikult ka noorte endiga, et näidata ja rääkida, millega tegeldakse.

Kui kellelgi on ettepanekuid erinevate trennide juhendajate suhtes või soovib ennast ise juhendajaks pakkuda, siis palun võtke ühendust e-maili aadressil kadi.voolaid@otepaa.ee. Samal aadressil on oodatud ka igasugune muu info ja tagasiside kultuuriklubi tegevuse kohta.

ONKK ootab uusi liikmeid oma ridadesse igal kolmapäeval kell 16 noortekeskuses.

KADI VOOLAID

KULTUURIÜRITUSED
Otepää Kultuurikeskuses

28. märts kell 17.45 *Otepää Kultuurikeskuses* pidu "Noortel POLE tegevust". Räägime noortest ja nende tegevusest, Bänd URVEPOISID Hiiumaalt, Disko. *Pilet 10.-,* alates 19.45 *pilet 15.-*

1. aprill kell 18.00 *Otepää Kultuurikeskuses* Otepää linna sünnipäevale pühendatud kontsert. Esinevad Otepää Muusikakooli õpetajad.

3. aprill kell 20.00 *Otepää Kultuurikeskuses* kino - Spartalased tulevad! Komöödia. *Pilet 20.-*

4. aprill kell 19.00 *Otepää Kultuurikeskuses* Otepää Noorte Kultuuriklubi esitleb - Koolinoorte Disco vol. 2. DJ-d Tartust.

6. aprill *Otepää Kultuurikeskuses* Otepää Laululaps 2008. Proovid alates 10.00 graafiku alusel. Võistluse algus kell 16.00.

8. aprill kell 17.00 *Otepää Kultuurikeskuses* kontsert "Vaskpillitalendid Tartust ja mujalt".

10. aprill kell 20.00 *Otepää Kultuurikeskuses* kino - Vastamata kõne. Õudus. *Pilet 20.-*

17. aprill kell 20.00 *Otepää Kultuurikeskuses* kino – Horton. Animafilm. Pilet 20.-

23. aprill kell 18.00. *Otepää Kultuurikeskuses* Hingemuusika kontsert. Keelpillikvartett "EDELWEISS". Piletid 1 tund enne algust *25.-/10.*

Otepää AMSi liikmetele

Aasta üldkoosolek toimub laupäeval, **29. märtsil** algusega kell **11.00** Otepää aiandusmajas J.Hurda 5.

Päevakorras aruanded, 2008. aasta tööplaanid, liikmemaksude vastuvõtmine ja suvisteks ekskursioonideks kirjapanemine.

Palume kaasa võtta AMSi liikmeraamat.

Juhatus

SÜNNID

Linda Silmere 9. märts

Otepää Teataja
Aadress: Lipuväljak 13, Otepää 67405
Telefon: 7664 818
E-kiri: teataja@otepaa.ee
Ajaleht internetis: www.otepaa.ee/ot
Toimetus: Arvo Saal (toimetaja), Aili Miks ja Riju Johanson.
Trükk: AS Kroonpress
Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.
Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata.
Kuulutusi Otepää Teatajasse võtavad lisaks toimetusele vastu Palupera, Puka, Otepää ja Sangaste vallavalitsused.
Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.
Järgmine Otepää Teataja ilmub 11. aprillil.

“Känguru” võistlus

Rahvusvahelisel matemaatikavõistlusel “Känguru” osales sellel aastal meie koolist 31 õpilast. Võistlus toimus 3. veerandi viimasel päeval. Võisteldi neljas vanuserühmas: ekolierid (3.-4. klass), benjaminid (5.-6. klass), kadetid (7.-8. klass) ja juuniorid (9.-10. klass).

Ekolieridel tuleb lahendada 24 ülesannet ning ülejäänud vanuserühmadel 30, need on raskuse järgi jagatud kolme rühma. Iga ülesande juures on 5 vastusevarianti, millest õpilane valib õige ja märgib vastava variandi vastustelehele. Lahendamiseks on aega 1 tund ja 15 minutit.

Mais saadab Tartu Ülikooli Teaduskool osalenud koolile üldarvestuse parimatele diplomid ja auhinnad ning kooli iga vanuserühma parimale diplomi ja meene.

õp. LEELO KAPP

Edukas osalemine “Nuputa” võistlusel

Osaleme maakondlikul “Nuputa” võistlusel igal aastal. Tänavu olid 5.-6. klassi võistkonnas Magnus Leopard, Miikael-Edvard Mändmets, Taavi Aaliste ja Markus Narusk. Saavutati 6. koht. Võistkond kooseisus Andre Ostrak, Remi Leopard ja Timo Kopli võitsid ülekaalukalt 7. klasside hulgas ja esindavad maakonda vabariiklikul võistlusel Raplas 12. aprillil.

õp. KARIN JÄRV

Pühajärve kooli III veerandi väga heade hinnetega õpilased

2. kl. - Karel Kaupmees, Liis Antsi, Hanna Liis Kiho
3.kl. - Karl Kimmel, Priit Peterson, Arnold Sumberg
4.kl. - Ketryn Õun, Grete-Laura Loo
5.kl. - Merylin Tihomirova
7.kl. - Ina Mononen, Andre Ostrak
8.kl. - Keity Kimmel, Allar Ostrak

Headele ja väga headele hinnetele õppis III veerandil 37 õpilast.

Otepää muusikakooli õpilaste esinemine regiooni konkurssidel

Igal aastal korraldab Eesti Muusikakoolide Liit üleriigilise konkursi muusika- ja kunstide koolide õpilastele. Tallinnas toimuvasse lõppvooru pääsemiseks korraldatakse regioonides kohalikud eelvoorud, mille auhinnalistele kohtadele tulnud õpilaste salvestustest teeb žürii valiku lõppvooru pääsenute osas.

Otepää muusikakool kuulub Lõuna regiooni, milles on 12 kooli. Kui eelmisel aastal olid konkursitules puhkpillide- ja klaveriõpilased, siis sellel kevadel näitasid oma mänguoskusi muusikakoolide kandle, akordioni, keelpillide, löökpillide ning kitarriõpilased.

Otepää muusikakoolist osales 7. märtsil Räpinas toimunud akordioniõpilaste regioonikonkursil kaks last – Mairi Kana ja Gertrud Leopard (õp. Merike Roop), kes mõlemad saavutasid oma vanusegrupis III koha.

12. märtsil toimus Võrus konkurss keelpilliõpilastele, millest võtsid osa noored viiuldajad Laura Danilas, Heli- Riin Meri ning Britta Mõttus (õp. Kadri Sepalaan ja Miina Laanesaar, kontsertmeister Anne Are). Kõige nooremate vanusegrupis saavutas Laura Danilas kolmanda koha ning Britta Mõttus sai kiituskirja vabalt valitud pala kauni esitamise eest.

Kahjuks meie muusikakooli õpilased sellel aastal lõppvooru ei jõudnud, kuid kindlasti nõudis keerulise konkursikava ettevalmistamine tavapärasest rohkem harjutamist ja pillimängule pühendumist ning andis õpilastele väga hea kogemuse edaspidisteks muusikaõpinguteks.

TUULI VAHER

Sihva Sabak

5. märtsil toimus Pühajärve põhikoolis järjekordne rahvatantsuüritus “Sihva Sabak”. Külalisi oli tulnud Pukast ja Otepäält. Üllatusesinejateks olid seekord Kanepi gümnaasiumi tantsijad.

Peo algus oli traditsiooniline: tervitused, ühistants “Kägara” ja rühmade esinemised. Seejärel jõudis järg Kanepi tantsijate kätte. Kõigil oli võimalus nautida suurepärast loovtantsu. Suur tänu lastele ja õpetaja Andrele!

Peale väikest maiustamispausi said kõik osalejad oma teadmised proovile panna “Kuldvillakus”. Pidu lõppes “Sabatantsuga” mille lülideks oli 139 tantsijat.

Täname kõiki osalejaid ja Otepää Vallavalitsust ning Eesti Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgruppi toetuse eest.

tantsuõpetajad Pühajärvelt

Lastelaagri soodustuusikud Otepää valla lastele

Otepää vallale on 2008. a. suveks eraldatud 12 soodustuusikut Valgemetsa Noortelaagrisse. Põlvamaal asuvasse Valgemetsa Noortelaagrisse on võimalik sõita ajavahemikul 02.-10.07. 2008. Tegemist on sportliku puhkelaagriga 7-14aastastele lastele. Tuusiku hind on lapsevanema jaoks 303 krooni (tuusiku täishind on 2036 krooni, lisanduvad sõidukulud laagrisse ja tagasi ning vajadusel ka lapse taskuraha.

Vanematel, kes sooviksid last laagrisse saata palun esitada Otepää vallavalitsuse Sotsiaal- ja haridusteenistusele avaldus laagrikoha saamiseks hiljemalt **15.04.2008**. Avaldusse palume märkida avalduse esitaja nimi ja kontaktandmed ning andmed lapse kohta, kellele laagrikohta taotletakse (lapse nimi, vanus, kool ja klass).

Info telefonil 7664 827.

Otepää valla sotsiaal- ja haridusteenistus

Hea lapsevanem

Kas oled mõnikord lastega suheldes tundnud, et mõistus on otsas?

Kas oled mõnikord oma jonniva lapse peale tulivihaseks saanud?

Kas oled tundnud, et kõik kodutööd on sinu peal ega huvita mitte kedagi peale sinu?

Kas oled kohelnud oma last kord rangelt, siis jälle talle kõike lubanud ja tundnud ennast kehvasti mõlema variandi puhul?

Kui leidsid siit midagi tuttavat, siis ehk suudab Perekool anda sulle nii mõnegi võtme lahenduste juurde. Gordoni Perekoolis õpitakse ennast ja last paremini mõistma ning muutma peresuhteid avatumaks ning lähedasemaks. Koos vaadeldakse erinevaid probleeme perekonnaliikmete omavahelises suhtlemises ning harjutatakse kuulamis- ja väljendus- ja erinevaid suhtlemisoskusi. Perekoolis õpitakse praktilise harjutamise, rollimängude, kogemuse analüüsi, lühiloengute ja professionaalselt juhitud rühmatööde ning arutelude abil. Perekool toimub 12-16 osalejaga grupis, et oleks tagatud kogemuste mitmekesisus, kuid samas ka piisav tähelepanu igale osalejale. Koolituse maht on 24 (8x3) tundi.

Üldjoontes on koolitus projektipõhine, kuid töövihik, mille iga koolitusel osalenu saab, tuleb endal välja osta ja see maksab 300 krooni. Selle summa võib samas maksta osade kaupa. Kursus hakkab toimuma sügisel, aga huvilised võiksid endast märku anda juba nüüd, sest projekti kirjutamise eeldus on see, et oleks olemas inimesed, kellega saab arvestada.

Lisainfot kursuse kohta ja lapsevanemate tagasisidet saab lugeda aadressil: www.sinamina.ee.

Kursusele saab registreeruda telefonil 5664 0147 ja registreerumise viimane kuupäev on 11. aprill.

Kõike ilusat soovides

OG psühholoog, Gordoni Perekooli treener
ANNELI KOMPUS

1. aprillil kell **18.00** annavad Otepää muusikakooli õpetajad *Otepää kultuurikeskuses* **linna sünnipäevale pühendatud kontserdi.**

Armastuse pärast Siberisse - *10*

algus Otepää Teatajas nr 17

Õnnetus raudteel ja kurnatus ähvardasid elu võtta

VIRVE KROLL

Tuisuga tööle ei aetud, isegi tsoonis käisime nööri mööda. Kord möllas tuisk kolm päeva. Leib sai otsa, veoteed lumest umbes. Mingit suppi kapsalehtedest keedeti ja see oli ka kõik.

Kui siis kolme päeva leib tagantjärele anti, mis muidugi kohe ära söödi, haigestusid paljud. Seedimine oli kõikidel korrast ära.

Päevad olid väga üksluised ja talvel väsimus ka suurem. Tukkusime nii tööle minnes kui töölt tulles lausa püstijalu. Siis aga hakkas loodus jälle kevade märke näitama. Mõnikord vabastas arst mind töölt omal tahtel, mitte minu soovil. Ka hakkas ta mind sagedamini oma kabinetti kutsuma, oli aga alati viisakas, lihtsalt kallistas mind ja ütles, et ta ei kaota lootust minuga lähedaseks saada. Ühel õhtul otsis ta ise mind barakist üles, kutsus välja ja hoiatas, et nii tema kui ka mitmete teiste ohvitseride naised olevat ülemuse juures kaebamas käinud, et nende meestel on vahekord vangidega.

Laagriülem oli juba vana mees ja meid tema jaoks nagu olemas polnudki. Paar päeva hiljem kutsuski ülemus mu oma kabinetti. Seal oli ka üks võõras mees ja meie operapolnomotšnoi, kes vaatas mind natuke ehmunud pilguga. Vangla ülem küsis: „*Tõ živjoš s vratšom*?“ Mina vastu: „*Net, ja živu v barake*.“ Ülemus: „*Tõ spiš vratšom*?“ Mina: „*Net, ja splju v barake*.“

Siis nad vahetasid pilke ja ülemus küsis, kas ma intiimvahekorras arstiga olen olnud. Mina vastasin, et seda on väga kerge kindlaks teha, kuna ma olen süütu tüdruk ja kutsuge, palun, naistearst, kes mu läbi vaataks. Nad lubasidki seda teha, ja saatsid mu minema.

Järgmisel päeval kutsuti mind uuesti välja ja ülemus tahtis teada, kas ma ikka jään oma jutule kindlaks, sest kohe hakatavat mind läbi vaatama ja kui selgub, et ma valetan, ootavad mind ees *bolšie neprijatnosti*. Kui ma ütlesin, et ma jään oma sõnadele kindlaks, saadeti mind teise tuppa ja sealtkaudu välja. Mingit läbivaatust ei toimunudki ja rohkem mind ei tülitatud.

Siis selgus, et mina polnud ainuke ülekuulatav. Mitmed ohvitserid olid vangidesse armunud ja paljudel olid ka intiimvahekord. Üks naine isegi rasestus ja ta saadeti ”mamkade” laagrisse. Niisugune pidi ka olemas olema. Imetamise lõppedes saadeti vangid laagrisse tagasi ja lapsed lastekodusse. Ääretult kurb. Meie arsti ja teisi ohvitsere, keda kahtlustati, edaspidi enam laagrisse ei lubatud.

Paar päeva hiljem teatati, et meid viiakse sellest laagrist mujale. Kui juba vagunite juures olime, ilmus sinna meie arst. Tal ei olnud enam paguneid, kuna aga sõdurid teda tundsid, lasksid nad ta läbi. Ta võttis mul kätest kinni ja lubas mind kas või maailma otsast üles otsida. Ma lootsin, et ta ei näe mind enam kunagi.

Sõitsime jälle pooleldi valmis raudteel ja ikka Baikalile lähemale. Ausalt öeldes, ma isegi lootsin, et Baikalit ka näen, kui mind juba nii kaugele on toodud. Aga see lootus ei täitunud.

Uues laagris ehitasime oma brigaadiga alguses raudteed. Päeval, kui saabusid vagunid liipritega, ronisime ühe teise tüdrukuga vaguni või õigemini platvormi otsa, et kinnitused lahti teha. Järsku komistasin ja kukkusin sealt alla.

Raudtee kõrval oli sügav kraav. Kukkusin kraavi ja liiprid risti-rästi mulle peale. Õnneks mitte ükski neist mind ei riivanud. Esimesed liiprid kukkusid risti üle kraavi just minu kohal ja moodustasid nagu katuse. Ma olin seal all nagu püstkojas. Teised muidugi kartsid, et ma olen seal all surnud, aga sain ainult põrutada. Selle kukkumise järel hakkas mul aga iga päev nina verd jooksma.

Kui lumi maha tuli, saadeti meid metsatööle. Ma olin paaris ühe endavanuse ukrainlannaga, kes polnud, nagu minagi, elus ühtegi puud langetanud. Seal kasvasid peaaegu ainult lehised ja need on nii vaigused, et saage peab pidevalt petrooleumiga puhastama, muidu ei liikunud see ei edasi ega tagasi. Normi me muidugi ei täitnud ja sellepärast vähendati ka toidunormi. Paar kuud möödus nagu õudusunenäos.

Ühel tuulisel päeval „õnnestus“ meil viis puud üksteise otsa langetada. Üks ülemus käskis meil see puu, mille peale teised langesid, maha saagida. Otsustasime paarimehega, et seda me ei tee, lasku või maha, sest nagunii jääme puude alla.

Lasti küll kõik *matid* käiku, aga ei rohkemat. Lõpuks saadeti meid konvoidele lõket tegema, muuks me ei kõlbavat. See töö oli tunduvalt kergem, aga ma tundsin ennast viimasel ajal väga kurnatuna.

Tegelikult oli enamus vangidest kurnatud ja kannatasid paisete all. Sõin küll iga päev okaspuude kasve, aga see ei aidanud. Ka mulle tuli paise kaenla alla. Ma ei saanud varsti enam kätt liigutada ja paise kasvas kiiresti kanamunasuuruseks. Valutas see muidugi kohutavalt ja ka palavik tõusis.

Mind pandi haiglasse, kus enne mind oli paar raskemat haiget. Ühel õhtul, kui kraadiklaas näitas juba 40°, saadeti sanitar barakki mu asjade järele, aidati riidesse, pandi ree peale ja sõidutati hobusega raudteejaama. Minuga koos oli veel paar haiget. Öö oli külm, hobune jooksis kiiresti ja mul oli väga paha olla. Lõpuks läks regi veel ümber ja me kõik kukkusime lumme. Tahtsin sinna jäädagi aga sõdurid tõstsid mu reele tagasi ja sõit jätkus.

Raudteejaamas viidi meid vagunisse ja rong väljus kohe. Seekord olime tavareisijatega ühes vagunis, muidugi koos sõduritega. Ma ei teagi, kaua teel olime, ei mäleta sellest õieti midagi.

MTÜ Kungla ja segakoor Rõõm esitlevad:

Joseph Howard muusikaline etendus

„NUNNAD HOOS"

5. aprill kell 20.00 *Nõuni Kultuurimajas*

Sisukokkuvõte

Naljaloo peategelaseks on omanäoline mustanahaline naine. Üsna kergekaaluline komöödia pakub meeldivaid muusikahetki.

Deloris Van Cartier on kolmanda järgu ööklubi lauljatar hasartmängulinnas Renos. Ühel päeval juhtub ta nägema pealt mõrva. Tema maffiabossist armuke laseb reetmishirmus tappa oma autojuhi. Politsei on sunnitud Delorist varjama kuni kohtuni.

Nii saabki lauljatarist Mary Clarence'i nimeline nunn ühes San Francisco kloostris, kus tema tegelikku isikut teab vaid abtiss. Et aga Deloris oma ülekeeva isiksusega üsna vähe nunna meenutab, tuleb tal istuda oma toas ning tema ainsateks suhtlemishetkedeks ülejäänud nunnadega kujunevad koorilauluproovid.

Peagi teeb Deloris koorist tipptasemel laulukoori, kelle esituses, tõsi, meenutavad kirikulaulud pigem poplaule. Kloostri kirikusse toovad nunnakoori uud-sed laulud hulgaliselt kuulajaid. Koori kuulsus levib kulutulena, nii et lausa paavst ise soovib kontserdist osa saada. Seda suursündmust kipub varjutama aga maffia…

Laulusõbrad Nõunis

Teisipäeval, 25. märtsil olid Sangaste, Puka ja Palupera piirkonna laulusõbrad Nõuni kultuurimajas osalemas Valgamaa „Laulukarusselli" eelvoorus. Tore, et meie maja täitus rõõmsate lauluhuvilistega. Laulusõpru jagus nii lavale kui ka pealtvaatajate hulka.

„Laul on pop!" laulsid kõik koos. Žürii koosseisus Lille Tali, Margus Möll ja Ain Kruusmaa jagas esinajatele näpunäiteid ja soovitusi lavaliseks esinemiseks. Neil tuli teha ka raske ja tähtis otsus, keda saata esindama meie piirkonda Valgas.

Auhinna *Tubli laululaps 2008* pälvisid Anette Luik Sangaste lasteaiast, Eliise Aamer, Egle Praosk ja Lenna Hainsoo Keeni põhikoolist ning Kertu Laks Puka keskkooli lauluringist.

Täname toetuse eest Sangaste, Puka ja Palupera valda.

MARIKA VIKS

Kohtumine kodukoolis

25. märts 1949 jäi meelde paljudele eesti peredele igaveseks. Toimus teine massiline küüditamine. Balti riikidest viidi Siberisse ühtekokku üle 94 000 inimese, Eestist rohkem kui 20 000 inimest. Nende hulgas ka Palupera kooli 2. klassi poiss Mart Kriit.

25. märtsil 2008 oli Mart Kriit taas Palupera põhikoolis kohtumas praeguste õpilaste ja õpetajatega. Tol kevadel 59 aastat tagasi oli märts talvine ja lumerohke. Kodust lahkumine tuli nagu välk selgest taevast. Asjade pakkimiseks oli kaks tundi aega. Meeles on ainult ema nutt. Süüks võimu poolt isa esimesest abielust oleva poja oletatav koostöö sakslastega. Nii algas selle pere sõit Elva raudteejaamast Siberi suunas.

Koolipoiss Mardil õnnestus 1950ndatel aastatel muretseda fotoaparaat, millega ta tegi pilte Siberis oldud aegadest.

Praeguseks on neist fotodest koostatud näitus.

Kohtumine Mart Kriidiga ja fotonäituse vaatamine kujunes tõsiseks ja mõtlemapanevaks. Õpilastele oli jutus palju mõistetamatut, võõrast: kuidas nii saab, kuidas nii ometi võis... Täiskasvanutele tuletas tema jutt meelde oma perede, tuttavate, sugulaste lugusid küüditamistest Eestimaa pinnal.

Kohtumiselt jäi kõlama mõte, et vabadus Eestmaal vajab kaitsmist ja hoidmist igal tasandil.

Täname härra Mart Kriiti ja soovime talle palju tervist ning jõudu pikkadeks aastateks!

SVETLANA VARIKU

Tea, oska, otsusta!

25.-29. veebruarini viidi Palupera põhikooli 6. ja 7. klassis läbi arengunädal „Tea, oska, otsusta!". Nädala sisuks oli tervislike eluviiside koolitusprogramm. Õpilastele toimus iga päev 2 tundi, mis olid õpetlikud, praktilised, pannes õpilasi analüüsima. Igal päeval oli oma temaatika – Mina, Mina ja keha, Mina ja seadused, Mina ja sõbrad ning Minu otsus.

Koolitusprogrammi viisid läbi MTÜ Persona koolitajad Triin ja Eduard. Seaduste ja vastutuse teematundides oli lektoriks Lõuna politseiprefektuuri korrakaitseosakonna preventsioonitalituse noorsoopolitseigrupi vanemkomissar Marina Paddar.

Tänusõnad asjaliku ja ajakohase koolituse eest koolitajatele nii noorte kui ka nende vanemate poolt.

Programmis, nagu ka teismelise noore arenemises, on oluline roll meil, lapsevanematel. Noorte riskikäitumine, murdeeas noore „uste paugutamine" kipub täiskasvanutel oma kogemustes läbielatuna ununema. Tingimused, võimalused, ohud, areng on saanud natuke teise varjundi. Kuid üks on selge põlvest-põlve: elus pole suuremat rõõmu, kui näha, kuidas meie lapsi saadab edu, kuidas nende unistused tõeks saavad ja nad ise end hästi tunnevad.

Infotunnist koju naasnuna mõtlesime me ise,lapsevanemad, vist küll kõik kuni uinumiseni nähtut-kuuldut ikka ja jälle läbi. Kuidas need mõtted ka peas ei keerelnud, tuli tunnistada ammu teada tõde – võimas roll inimese arenemisel on tema kodul ja suhetel kodu-teismeline.

Meie, lapsevanemad, kes peaksime olema kogenumad, targemad, mõistvamad, saame palju teha selleks, et meie noorte areng oleks turvaline ja rõõmutoov. Kodu peaks olema koht, kuhu on alati hea tulla. Ka siis, kui teie murdeeas poeg või tütar on mõne „kangelasteoga" hakkama saanud, olgu koduuksed talle valla. Kõik eksimused pole patud.

Kui suhtume oma lapsesse lugupidavalt ja armastavalt, võime seda loota ka enda suhtes. Nooruk ei saa areneda ilma lapsevanema mõistmise ja julgustuseta. Ärge unustage, et kiitus ununeb varsti, aga hurjutamine jääb pikaks ajaks meelde.

Suhelgem rohkem oma noortega! Ärge muretsege, kui saate liiga vähe koos olla. Oluline on hoopis see, kuidas te koos aega veedate.

Arengunädala infotunnis käis lapsevanem
TERJE KORSS

Näo- ja jalatraumadest hoidumine seoses kukkumisega

TOETUSE SAAJA – MTÜ Hellenurme Mõis lasteaed, põhitaotleja.
Toetaja – Valgamaa Tervisenõukogu.
Sihtstipendium – 2008. märtsis otsustati eraldada 5795 krooni lektorite tasustamiseks, transpordiks ja toitlustamiseks. Ettekannetega esinevad kahel päeval lastearst A. Põllu ja Tallinna Maanteeametist U. Sellenberg.

Projekt on mõeldud lasteaialaste ja Palupera põhikooli 1. ja 2. klassi õpilaste ning lastevanemate teadlikkuse tõstmiseks, mille tulemusena turvavahendite kasutamine liikluses ei ununeenam kellelgi.
Projekti lõpp – 1. mai 2008.a.

Lõppes seltskonnatantsijate õppeaasta

Juba neljandat talve käivad Nõuni Maakultuurimajas koos inimesed, kellele meeldib seltskonnatants. Suur panus on tantsuõpetajal, tantsuklubi „Revalia" treeneril Katrin Kruusel, kes oskab ka kõige suurema päntjala tantsima panna.

Talve jooksul käidi koos 12 korda ja igal reedel õpiti 1,5 tundi. See võttis nii mõnelgi suurema kõhuga härral higi jooksma, kuid sammud said siiski selgeks.

Suur puudus on meessoost tantsupartneritest, seda kaunim oli vaadata, kui emad oma sihvakate poegadega tantsutarkust koguvad.

Läbi on võetud kõik levinumad tantsud. Paljud kipuvad aga ununema, kui pidevalt ise ei harjuta ja aktiivselt tantsimas ei käi. Aga ega näiteks peol tango tantsimiseks ju eriti sageli võimalust polegi.

Seltskond on vanuseliselt mitmekesine, eluaastad jäävad 10-45 vahele. Tantsimas käivad nii kohalikud kui ka Otepää, Kääriku ja isegi Aakre inimesed.

Kui küsisime, miks tullake pärast rasket töönädalat veel kodust välja, vastas üka Palupera talumees, et saab heas seltskonnas kohvi juua ja ka tantsusamme juurde õppida. Mida veel tahta?

Kõigil oli kindel soov jätkata ka järgmisel hooajal. Tekkis küsimus, kas peaks tegema kursused ka päris algajatele. Kutsungi oma arvamust avaldama e-posti aadressil: palubuss@gmail.com; kas oleks vaja teha kursused algajatele ja kas võtaksite sellest osa?

Soovin kõigile häid tantsuelamusi ja soovitan käia rohkem tantsimas.

Kohtumiseni!

KALEV LÕHMUS

4. aprillil kell **14.30**
Hellenurme kultuurimajas

Lasteteater Valga stuudiost Naeratus

"Vigurite maja pillerkaar"

Tasuta

Hei neiud, naised, **aeroobikasse!**

Nõuni kultuurimajas **esmaspäeval 19.00**.
Kaasa tossud ja matt!

Treening on kõigile jõukohane.
Olete kõik oodatud. *Ruta 5344 1380*

Palupera valla 2007-2015 arengukava muutmine

Palupera vallavolikogu võttis vastu 29. veebruaril 2008.a. arengukava muutmise eelnõu.

Muudatusettepanekutega täiendatakse arengukava ptk. nr. 3 alljärgnevalt: Leigo Kontserdimaja ehitus 2008-2015 ja Päidla järvestiku ühenduskanalite settest puhastamine 2008-2015. Teostaja MTÜ Leigo Kontserdid Lutike külas ja Päidla külas MTÜ Päidla Rüütlimõis, era- ja kolmas sektor. Investeeringute hinnanguline maksumus objektiti 100 miljonit krooni ja 500 000 krooni.

21. märtsist 14. aprillini toimub Palupera valla arengukava aastateks 2007-2015 muutmise avalik väljapanek.

Kehtiva valla arengukavaga saab tutvuda www.palupera.ee, samuti Palupera vallamajas ja Hellenurme külaraamatukogus (Hellenurme, Valgamaa) ja Nõuni külaraamatukogus (Nõuni, Valgamaa). Samas saab kirja panna ettepanekuid täienduste ja paranduste osas. Ettepanekuid saab esitada ka e-posti aadressile palupera@palupera.ee.

Muudatusettepanekute avalik arutelu toimub 17. aprillil 2008 kell 16.30 Palupera vallamajas.

14. mälumänguturniir Palupera valla karikale

Juba 14. korda said Nõuni Maakultuurimajas kokku mõttesportlased Lõuna-Eestist, et maha pidada järjekordne turniir Palupera valla karikale. Ühtlasi oli tegemist meeskondlike Valgamaa meistrivõistlustega.

Võistlus oli kolmeetapiline. Tänavu osales 11 võistkonda ja 2 noorte võistkonda (Rõngust ja Nõunist).

Kuna puudusid tippvõistkonnad Kvart ja Liivimaa Mälu Tartust, siis kujunes heitlus karikale igas voorus väga tasavägiseks.

Võitjana väljus sellest Valga võistkond koosseisus Lisel Helbrodt, Kadri Pulk, Jaan Rapp, Rudo Lilleleht. Nemad pälvisid ka Valgamaa meistri tiitli. Teisele kohale tuli Põlva linna võistkond. Kolmandaks ja Valgamaa MV hõbedale tulid Otepää mäluhiiglased Triin Peips, Evelin Kõrvel, Mairold Kõrvel, Urmas Kuldma ja Kaido Mägi. Üldkokkuvõttes oli neljas Tõrva võistkond (Laine Tangsoo, Jaan Tangsoo, Siim Ausmees), kes said ka Valgamaa MV pronksmedalid.

Rõõmu tegi noorte südi esinemine. Omavahelisel mõõduvõtmisel Rõnguga tulid võitjaks Nõuni noored Kevin Linn, Jaan Loide ja Tauri Lehiste.

Kõik osavõtjad said meeneks Ago Kivi valmistatud exlibrise ja said auhinnalaualt meelepärase raamatu. Viimases voorus kostitasid mälumängijaid lustakate tantsunumbritega Nõuni linetantsijad.

Ükski üritus ei saa läbi ilma toetajateta. Tänu selle eest Palupera vallavalitsusele ja Valgamaa Spordiliidule. Küsimusi koostasid ja mängu aitasid läbi viia Dagmar Uibo, Mall Värva, Alar Merisaar, Toivo Lepik, Kalju Noorhani, Merily Viks, Merilyn Maranik ja Marika Viks. Suur, suur tänu neile!

Kõik võistlejad jäid turniiriga rahule ja lubasid ka järgmisel aastal osa võtta.

KALEV LÕHMUS
Nõuni Maakultuurimaja arendusjuht

19. aprillil kell **17.00**
Hellenurme kultuurimajas

Tänuõhtu Palupera vallale ja peredele (lapsed, mehed, kes istuvad kodus üksi, kui nende emad ja vanaemad käivad proovidel ja küllalt tihti välisesinemistel).

Kohvilaud. Esinevad pereansambel Peedult, lauluansambel Laululeenud ja tantsuring Mathilde.

Tasuta

Info ürituste kohta 5662 2044, Elsa.

SÜNNID

Kätriin Sööt 16. veebruar

Puka vallavalitsus, www.puka.ee
Kooli 6, Puka, 67201, Valgamaa
Tel 766 9412, e-post: vallavalitsus@puka.ee

AMETLIK INFO

Puka vallavalitsuses

- Muudeti Puka Vallavalitsuse 12. detsembri 2006. aasta korraldust nr 301.
Nõustuti **Alo Paabuskile** väikeehitise ehitamiseks kirjaliku nõusoleku väljastamisega.
- Nõustuti **Mati Semsugovile** temale kuuluva elamu rekonstrueerimiseks ehitusloa väljastamisega.
- Otsustati toetada üritust **Valgamaa Laululaps** 1000.- krooni ulatuses.
Kinnitati Komsi külas asuva **Komsi 2** elamu korteriomandi seadmise teel erastatava ehitiste aluse ja nende teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 4065 m².
- Otsustati maksta ühekordset toetust viiele isikule kokku 2900.- , matusetoetust kolmele isikule 2500.- ja sünnitoetust ühele isikule 3000.- krooni ulatuses.
Toimetulekutoetust otsustati maksta viiele isikule.
- Algatati Aakre katlamaja opereerimiseks ja kütte ostmiseks hange kõige soodsaima pakkumise väljaselgitamiseks.
- Tunnustati Puka Keskkooli õpilasi, kes esindasid edukalt kooli Valga maakonna olümpiaadidel, sisekergejõustiku võistlustel, korvpallivõistlustel ning bumerangis.
- Hooldaja määrati ühele puudega isikule, hooldus lõpetati ühel puudega isikul.

Puka Vallavalitsus kohtub
2. aprillil k.a rahvaga
Aakre rahvamajas kell **15.00** ja
Puka raamatukogus kell **16.30**.

Vestlus heakorra ja jäätmekäitluse küsimustes.

Mõtlematu loomaarmastus võib vahel ka osutuda probleemiks

Korteriühistud Kinger ja Ebumägi on pikka aega olnud hädas hulkuvate kassidega. Kuna mitmed inimesed toidavad neid, siis on kasside arv üha kasvanud. Kahjuks ei mõelda aga sellele, et hulkuv vaktsineerimata kass kannab endaga kaasas parasiite ja on haiguste levitaja. Lisaks sellele on kassid ka steriliseerimata ja sigivad lakkamatult.

Et kasse oli majade ümber tekkinud väga palju, olime sunnitud abi saamiseks pöörduma vallavalitsuse poole, kes organiseeris kohale kasside ja koerte varjupaiga esindajad.

Inimesed, kui teie juurde tuleb võõras loom ja te hakkate teda toitma, siis mõelge, et see loom on sellisel juhul leidnud teie juures uue kodu ning te peate hakkama ka selle looma eest vastutama.

Täname Puka vallavalitsust, kes osutas meile abi probleemi lahendamisel!

KÜ Kinger ja KÜ Ebumägi

12. aprillil kell **19.00**
Aakre rahvamajas

muusikaline etendus
NUNNAD HOOS.

Pääse 20.-/ 30.-

Puka vald tuli Valgamaa talimängudel II grupis neljandaks

Puka vald saavutas tänavustel Valgamaa talimängudel kokkuvõttes II grupis (elanike arv alla 2000) neljanda koha.

Mälumängus said teise koha Velvo Mõttus, Eerik Müts, Jaanus Hiiemäe ja Riivo Tutk.

Laskmises olid kolmandad Aire Jaama, Aare Jaama, Kunnar Vahi.

Vallajuhtide võistluses said teise koha Heikki Kadaja ja Heldur Vaht (pildil vasakult koos võitjatega Helmest). Vaatamata sellele, et malevõistkonnas oli meil vaid kaks võistlejat – Pille Jants ja Ülo Ingermann, saavutati 4,5 punktiga VII koht ning kabevõistkonnas samuti kaks võistlejat – Elle Luik ja Enno Allev, saavutati 10 punktiga V koht. Bowlingus X koht - Riivo Tutk ja Cärol Tutk.

Täname kõiki võistlejaid!

PUKA VALLAVALITSUS

Emakeelepäev Aakre algkoolis

Aakre algkooli pere tähistas üle-eestilist emakeelepäeva. Igal aastal oleme valinud kirjaniku, kellele selle päeva pühendame. Selle aasta kirjanikuks valisime lastekirjanik Astrid Lindgreni, sest 14. novembril 2007 tähistati tema 100. sünniaastapäeva.

Alustuseks tutvustas õpetaja Merle Astrid Lindgreni elu ja loomingut. Seejärel esitasid õpilased luuletusi ja laule meie ilusas emakeeles. Ei puudunud ka katkend armastatud lasteraamatust "Pipi Pikksukk". Isa Eefraim ja Pipilota Viktuaalia Rullkardiine Piparmünta Eeframitütar Pikksukk surusid kätt ja katsusid rammu, nii et põrand müdises.

Kui laulud, luuletused ja pillilood esitatud, siirdus koolipere vaatama filmi "Tjorven, Pootsman ja Mooses". Õpilastel oli ülesanne kõike hoolega kuulata ja meelde jätta, sest päeva lõpetas viktoriin kuuldust ja nähtust. Viktoriinis osales 3 võistkonda: „Pipikesed", „Karud ja Pipid" ja „Nimetud". Võitjaks tuli võistkond „Pipikesed" 29 punktiga.

Võistkonda kuulusid Karl Markus ja Joonas 1. klassist, Karen Christine 2. klassist, Krista ja Lele 5. klassist.

MERLE KIISSA

Võitnud võistkond

Grete (1. klass) uudistab ehtsat politseiniku püstolit

Oli tore vaheaeg

Aakre kooli viiel õpilasel oli võimalus kevadvaheajal osa saada kahepäevasest lastelaagrist „Tarkus tuleb tasapisi", mille korraldasid EPR Valgamaa Selts ja Valga Politsei.

Esimesel päeval külastasime Värska mineraalveega spaad. Lastele pakkus vees hullamine, vees palli mängimine ja saunaskäik palju elamusi. Pärast maitsvat lõunasööki suundusime Räpina paberivabrikusse, kus lapsed said ülevaate paberitootmise ajaloost ja tänapäevast.

Räpina paberitootmise omapäraks on see, et uus paber sünnib peamiselt vanapaberist. Oli võimalus vaadata ja kaasa osta kohapeal valmistatud tooteid. Lapsed jõudsid õhtuks koju väsinult, kuid rõõmsatena.

Teine laagripäev möödus Valgas. Algas see toreda tutvumismänguga, kus lapsed said teada üksteise nimed ja lemmikloomad. Nagu arvata võis, oli paljude lemmikuks koer. Seejärel said õpilased ülevaate Punase Risti loomisest.

Vahepeal suundusime Valgamaa muuseumi, kus lapsed tutvusid püsinäitusega. Hiljem meisterdasid lapsed endale pesemisnuustiku. Enne lõunat jõudsime veel vaadata õppefilme esmaabist: kuidas toimida, kui oled kodus näppu lõiganud, väike õde või vend on midagi kahtlast joonud jne.

Pärast kosutavat lõunasööki tuli laste juurde Lõuna politseiprefektuuri preventatsioonitalituse juhtivkonstaabel Linda Oks, kes viis lastega läbi õpetliku viktoriini politseinike töövahenditest. Lastele meeldis muidugi kõige rohkem see, et neid vahendeid sai oma käega katsuda. Päeva lõpuks meisterdasid lapsed munadepüha kaunistusi.

Kaks päeva möödus lennates. Lapsed said selle ajaga teada palju põnevat ja kasulikku.

Täname Puka valla sotsiaaltöötajat Marika Uibot ja EPR Valgamaa Seltsi töötajaid, kes võimaldasid meie õpilastele nii toreda ürituse.

SILVI JOHANSON, ANNELI SARNIT

Toimus valla laste lauluvõistlus

On kätte jõudnud aasta, mil Eesti televisioon korraldab jälle laste lauluvõistluse. Selleks, et jõuda esinema televisiooni, peavad lapsed läbima mitu vooru, kust parimad pääsevad edasi. Meie lauluvõistlus toimus 12. märtsil ja lapsi oli laulmas 20. Lapsed võistlesid kolmes vanuserühmas. Kahjuks jäi esindamata 3-6aastaste ja 13-15aastaste vanuserühm.

Laste järgmine etteaste toimus piirkondlikul lauluvõistlusel, kus võistlesid Puka, Sangaste ja Palupera valla tublimad laululapsed. Meil oli kokkulepe korraldajatega, et kuna maalastest pääseb Valka edasi ainult igast vanuserühmast üks, siis anname võimaluse lastele laulda piirkondlikul võistlusel. Puka valda esindasid Nõuni Rahvamajas 25. märtsil 7-9aastaste vanuserühmas Gerly Rosenberg, Gerly Toomsalu ja Birgit Martinson, 10-12aastaste vanuserühmas Marlene Bandis, Merilicande Lehtsaar ja Lele Saarts, 16-18aastaste vanuserühmas Karin Kärsna ja Kertu Laks. Suur tänu nende juhendajatele Sille Lõõndrele ja Arvo Annukile, kes panid laste lauluhääled kõlama ja julgustasid lapsi lauluvõistlusestosa võtma.

Puka Rahvamaja juhataja

Aakre kooli tublid õpilased 3. õppeveerandil

Õppisid hinnetele „väga hea"
2. klass Risto Johanson, Karen Christine Tops
5. klass Lele Saarts
Õppisid hinnetele „hea" ja „väga hea"
1. klass Grete Kõks
3. klass Kalmer Kõks
4. klass Reelika Koskora, Raiko Undrits
6. klass Eneliin Jürise

Tulemas Kagu-Eesti vokaalansamblite päev

Kultuurirahvas on võtnud tavaks korraldada oma suuremaid mitme maakonna vahelisi üritusi koos. Meie võtame juba aastaid osa vokaalansamblite päevast. Möödunud aastal toimus see päev Põlvas. Puka rahvamaja meesansambel tuli seal laureaadiks. Suur rändkarikas on olnud terve aasta meestele vaatamiseks ja teadmiseks, et tuleb minna seda tagasi tooma.

Sel aastal toimub vokaalansamblite päev 6. aprillil Võrumaal Missos ja Valgamaad esindavad Puka nais- ja meesansambel ning Lüllemäe rahvamaja segaansambel. Soovin meie maakonna esindusele tugevat närvi, ilusat lauluhäält ja et karikas uuesti Pukka jõuaks!

Puka Rahvamaja juhataja

Puka kooli vilistlaskogult

Puka kooli 240. sünnipäeva tähistatakse 23. augustil 2008 mälestuskivi avamisega Elise Saare haual Puka kalmistul, piduliku aktuse ning vilistlaste, pedagoogide ja koolitöötajate koosviibimisega. Aktusele kutsutakse ka esimene kuldlend, kes lõpetas keskkooli 50 aastat tagasi, aastal 1958.

Tänavuse juubelipeo kordaminekuks vajame kõigi vilistlaste abi. Aastapäeva ürituse osalustasu on pensionäridele 100 krooni (ka kohapeal makstes), teistele ettemaks 150 ja peopäeval 200 krooni. MTÜ Puka Kooli Vilistlaskogul on oma pangaarved Hansapangas 221038663625 ja SEB Eesti Ühispangas 1022007887012, kuhu oodatakse vilistlaste ja sponsorite annetusi mälestuskivi tarbeks ja sünnipäevapeo osalustasu (selgituseks märkida vastavalt kas „mälestuskivi" või „osalustasu"). Sularaha saab maksta Puka kooli sekretäri Renna Kiini ja Puka juuksuri Anneli Ufferti kätte.

AMETLIK INFO

Sangaste vallavolikogus

- Otsustati osaleda sihtasutuse Sangaste Loss asutamisel.
- Määrati Ühismajandamise osaühing veeettevõtjaks Sangaste aleviku, Keeni küla ja Lossiküla küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni tegevuspiirkonnas ajavahemikuks 1. aprill 2008. a kuni 31. märts 2013. a.

Sangaste vallavalitsuses

- Väljastati projekteerimistingimused **Heino Kristmannile** Mägiste külas asuval Jaanimäe kinnistul puurkaevu ehitusprojekti koostamiseks, **osaühingule Jaotusvõrk** Keeni külas asuval Tedre kinnistul elektri maakaabelliini ehitusprojekti koostamiseks ja **Jüri Hinnile** Lauküla külas Walso kinnistul asuva lauda rekonstrueerimisprojekti koostamiseks.
- Väljastati ehitusluba **Jaanus Lepikule** Risttee külas asuval Karja kinnistul elamu püstitamiseks, **Rando Undrusele** Sangaste alevikus asuval Veskitee kinnistul majapidamise abihoone püstitamiseks, **Tiiu Kalmule** Keeni külas asuval Kadaka kinnistul majandushoone püstitamiseks, **Terje Tedrele** Keeni külas asuval Tedre kinnistul elamu püstitamiseks, **Krõõt Kaljusto-Munckile** Restu külas asuval Kitseharja kinnistul elamu püstitamiseks ja **Anti Arakule** Restu külas asuval Oruhansu kinnistul elamu rekonstrueerimiseks.
- Nimetati sihtasutuse Sangaste Loss Sangaste valla poolseks asutajaõiguste teostajaks vallavanem Kaido Tamberg.
- Tunnistati Ühismajandamise osaühingu pakkumine vastavaks kõigile vee-ettevõtja konkursi pakkumiskutse dokumentides esitatud tingimustele.
- Tunnistati Ühismajandamise osaühingu pakkumine vee-ettevõtja konkursi edukaks pakkumiseks.
- Anti nõusolek Lossiküla külas asuva Lauda maaüksuse 2426 m^2 suuruse maa erastamiseks **Priit Ilvesele**.
- Nõustuti Keeni külas asuva Peraküla I katastriüksuse jagamisega kaheks katastriüksuseks nimedega **Peraküla I** ja **Väike-Peraküla** ning Keeni külas asuva Peraküla 3 katastriüksuse jagamisega kaheks katastriüksuseks nimedega **Peraküla 3** ja **Suur-Peraküla**.
- Määrati Keeni külas asuvate **Piiri** ehitiste teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 2 ha.
- Otsustati teha pensioniametile ettepanek jätkata lapsele ettenähtud peretoetuste maksmist lapse emale.
- Määrati märtsikuu toimetulekutoetus kahekümne neljale isikule kogusummas 28 689 krooni ja täiendav sotsiaaltoetus kahele alaealiste perekonnaliikmetega toimetulekutoetuse saajale kogusummas 400 krooni.
- Määrati õpilase veebruarikuu sõidukulu hüvitamiseks õpilaste sõidusoodustused kahelekümne neljale isikule kogusummas 15 071.20 krooni.
- Määrati puudega inimestele osutatud sotsiaalteenuste kulude katmiseks toetus ühele isikule summas 100 krooni.
- Määrati sünnitoetus kahele isikule kogusummas 4000 krooni.
- Määrati ühekordne sotsiaaltoetus viiele isikule kogusummas 2388 krooni.

Algab rahvalaulukursus
Kursuse "Päritud laul-Lõuna-Eesti eri" esimene kokkusaamine on
4. aprillil *Sangaste seltsimajas.*
Lisainfo Merle Tombak 5647 2632, merle@sangastevv.ee

Turniir **lauatennises** toimub laupäeval, **5.aprillil** kell 11.00
Sangaste seltsimajas.
Tulge mõõtu võtma!

Naiseks olemise võlu

Tänavune paastumaarjapäev oli mul juba seitsmes, mida tähistan. Ega vanade traditsioonide uuesti juurutamine nii kerge polegi. Lihtsam tundub omaks võtta uut ja võõrapärast. Üsna raske on leida ühist sõnumit, hingamist esiemadega, kuid mingi eriline tunne ja helgus on igatahes hinges, kui on päike tervitatud, puud ehitud ja maarjapuna joodud.

Kapis on valgetel riietel kindel koht, mis igal aastal oma aega ootavad. Rõivaste selgapanemisega saabub sisemine rahu ja uhkus. Oleme oma väärikate ja tarkade esiemade tütred. Midagi, kasvõi õige vähe, on ka tänasesse päeva koos geenide ja verega kaasa tulnud. Väga pidulik päev igal juhul.

Siinkandis on see juba kolmas maarjapäev ning kahel viimasel on osalenud ka Urvaste valla naised. Eelmisel aastal käisid Sangaste naised

ÕNNE PAIMRE

Uhtjärve Ürgoru Nõiariigis, seekord tulid nemad meile külla Kuigatsi Külamajja.

Päikesetõusu me seekord ei näinud, kuid sellest pole midagi. Laulsime talle ja tervitasime teda ikka. Ühise laua taga nimetasime kõik oma ema ja vanaema nimed ning sünnikohad.

Igaüks oli lauakatmiseks päevakohast kaasa võtnud. Igal oli väike roll, mis ongi kõige tähtsam – osaleda ise protsessis ja võimalikult palju kaasa lüüa. Palju õnne meile maarjapäevaks!

MERLE TOMBAK

Tagasi juurte juurde Kuigatsi moodi

Aastavahetuse peo teemaks sai „Tagasi juurte juurde" meenutades vanu aegu ja liites seda tänapäevasega. Saal kaunistati vanu tavasid järgides kroonide ja telgedel omakootud vaipadega. Kohalikult näitetrupilt väike etendus ja vanad tantsud rahvamuusikute saatel ja Contra juhatusel.

Noorte ettevõttel sai teoks emakeelepäev luuletuste ja viktoriiniga. Küsimusi oli tänapäevast ja ka vanast Kuigatsi ajast. Näiteks kunagises Kuigatsi vallas elas üle 3 500 inimese, vallas oli 6 kooli, vabariigi aegsetest tegelastest käis Johannes Laidoner Kuigatsi vabastamise aastapäeva tähistamisel.

Maarjapäeva hommikul kogunesid valges riietuses naised Urvastest, Sangastest, Keenist ja Kuigatsist päikesetõusu tervitama. Lauldes ja lugedes värvus taevakaar veidi roosakaks, aga päike ise jäi sel aastal pilve varju peitu. Paelad oma soovidega puude külge seotud ja silmad allikaveega pestud, oli viimane aeg ühise laua taha istuda ning lasta kookidel ja päevakohasel punasel joogil hea maitsta. Ühises ringis meenutati tänutundes oma emasid ja vanaemasid, jagati kingitused ja oligi aeg jälle igapäeva tööde juurde tagasi pöörduda, hinges soe tunne .

Selle aasta jaanituli on kavas pidada Kuigatsis noorte spordiplatsil ja augustis on tulemas kooli kokkutulek.

ÕNNE PAIMRE

Soodustusega lastelaagrikohad Sangaste valla lastele 2008. aasta suvel

Sangaste valla lastel on võimalik taotleda soodustuusikuid **Luunja Noortelaagrisse 17.07 - 25.07.2008** toimuvasse vahetusse. Kokku on riik vallale eraldanud 7 soodustusega kohta.

Tegemist on sportlik-tervistava puhkelaagriga 7-12aastastele lastele. Tuusiku hind lapsevanema jaoks on 486 krooni (laagri täishind on 1926 kr.), lisanduvad kulutused sõiduks laagrisse ja tagasi ning lapse taskuraha. Täiendavat infot laagri kohta saab internetist aadressilt http://www.hot.ee/luunjanoortelaager/

Vanematel, kes sooviksid last laagrisse saata, palun esitada vallavalitsusse **avaldus laagrikoha saamiseks hiljemalt 15. aprilliks**. Juhul, kui selleks ajaks ei laeku ühtegi avaldust, lähevad kohad jagamisele teiste valdade vahel. Kui avaldusi on rohkem kui sooduskohti, teeb vallavalitsus valiku ja annab lapsevanematele otsusest teada hiljemalt aprilli lõpuks. Avalduse esitamisel palume järgida laste vanusepiiri.

Avaldusse palume märkida taotleja nimi ja kontaktandmed (aadress ja võimalusel telefoninumber) ning andmed selle lapse kohta, kellele laagrikohta soovitakse (lapse nimi, vanus, kool ja klass). Lõpuks esitamise kuupäev ja avaldaja allkiri.

Vajadusel saab perekond taotleda toetust laagritasu maksmiseks Sangaste vallavolikogu sotsiaalkomisjonilt. Sel juhul tuleb perel lisada avaldusele vastav soov ning toetuse põhjendamiseks andmed oma sissetulekute kohta. Soovitav tekst võiks näha välja järgmine: *"Palun määrata ühekordset toetust laagritasu maksmiseks. Meie pere sissetulekuks on lastetoetus … krooni/ palk …./ töövõimetuspension ….. krooni. Käesolevaga annan nõusoleku mulle lapse laagrikulude katteks määratud ühekordse toetuse kandmiseks otse Luunja Noortelaagri arvele."*

Teiste suviste Eesti lastelaagrite kohta saab infot aadressilt http://www.noortelaagrid.edu.ee/noortelaagrid2008.xls. Eeloleval suvel tegutseb Eestis 26 tunnustatud lastelaagrit. Sangaste vallas asuv Piiri laager ja Sihval asuv Kalevi Madsa Puhkeküla võtavad vastu vaid õpilasgruppe koos juhendajatega.

Sangaste vallale lähimad laager, mis võtavad vastu üksikuid lapsi, on Veski laager Vana-Otepääl ja uue Peedu laager Hummulis, kaugeim on Tuksi laager Noarootsis.

Laagripäeva hind on eri laagrites erinev ja ulatub 158 kroonist kuni 296 kroonini päeva eest; lisaks tavapärasele puhkelaagrile on veel laagreid võõrkeelte õppimiseks, teatritegevuseks, kunstilaager ja spordilaager; mõnes laagris õpetatakse ratsutamist ja kaljuronimist. Kui kellelgi on asja vastu huvi, siis kindlasti leitakse enda jaoks midagi huvitavat.

Soovitus lapsevanematele – ärge jätke laagri valimist viimasele minutile, juuni alguseks on enamus laagrikohtadest juba broneeritud.

PILLE SIKK, sotsiaalinspektor

Lõppes Sangaste valla III mälumänguturniir

Reedel, 14. märtsil pandi punkt valla kolmandatele mälumängudele. Sel aastal võistles kuus võistkonda. Üldkokkuvõttes võitsid mängu eelmise aasta uustulnukad Airi Korbun ja Tiina Liivamägi 125 punktiga. Kahe aasta parim perekond Pill pidi leppima teise kohaga ning kolmandale kohale tuli perekond Roose. Tublid olid loomulikult kõik võistkonnad, väärivad kiitust ning tunnustust.

Palju küsimusi oli Sangaste, Otepää ja Valga kohta, ent vastuseid kiputi ikka kaugemalt otsima. Ei teatud, et kodupaiga ligidal on sündinud-elanud nii palju tähelepanuväärseid isikuid, et elu on siin alati keenud ning toimunud palju sündmusi.

Ilma valla igakülgse toetuseta poleks juba kolmas aasta seda ettevõtmist toimunud. Suur aitäh rahalise toetuse ja mõistva ning innustava suhtumise eest! Nii said esimesed kolm kohta auhinnaks raamatukaupluse Apollo kinkekaardid, ülejäänud võistkonnad AS Silva-Agro kinkekaardid. Soovin kõigile võistlejatele ja pöidlahoidjatele päikselist kevadet.

Elu näitab, kas kohtume ka 2009. aastal!

Korraldaja TIIU IVASK

Valga raamatukogu on tore paik

7. märtsil külastasid Sangaste lasteaia lapsed Valga Keskraamatukogu. Uksel tervitas meid lastekirjanduse osakonna juhataja Ulvi Lind. Äkki kuulsime kutset tornist!

Trepist üles jõudes selgus, et oleme sattunud muinasjututorni. Kiiktoolis istudes ootas meid vanaema Koidu, kes jutustas muinasjutu munapühadest. Pärast õpetliku loo kuulamist saime kokku laua ümber lastekirjanduse osakonnas. Vanaema Koidu juhendamisel said lapsed kevadpühadeks endale jänese, päikese, lille või raamatu järjehoidja meisterdada. Täname raamatukogu kollektiivi meeldejääva vastuvõtu eest ja Sangaste vallavalitsust toetuse eest.

Sangaste lasteaia pere

Armsad Sangaste valla eakad!

Kevad ongi käes ja talvised üritused kenasti möödas.

Viimane neist – naistepäeva tähistamine oli jälle üllatavalt tore: tänu Lea Moora-Järvele jagus laulu, tantsu ja mängu mitmeks-mitmeks tunniks. Uskumatu, et eakad inimesed suudavad pärast pikka pidu ja tantsu veel galoppi kepselda!

Väljakuulutatud konkurss „Midagi maitsvat" oli suurepärane. Kahju, et meie noored perenaised ei tulnud vaatama, mida kõike oskavad teha eakad perenaised. Kokku oli 21 rooga 18 perenaiselt, mõni suutis välja panna võistlustööd mõlemas kategoorias.

Tänan kõiki osavõtjaid: Valve Sprenk, Tiiu Ivask, Katrin Kõiv, Sirje Koriškevitš, Helke Kalbri, Aliide Veesaar, Helju Lehes, Saima Jänes, Vaike Tuisk, Loreida Tiimann, Linda Lepik, Endla Künnapää, Belonia Elvet, Leida Pool, Karin Hain, Asta Vihmann ja Laine Saaron. Kuna žürii koosnes meestest, siis tulemused jäägu kommenteerimata. Aga nagu mehed ise ütlesid, olid kõik toidud parimat hinnet väärt. Mulle jäid silma uhked tordid – magusad ja soolased; uhke „kräsupea", salatid, äärmiselt põnev heeringa-ananassi võie. Kõik olid tõepoolest auhinda väärt ja vaimukusel ning fantaasial pole piire.

Auhinnatud sai kolm magusat ja kolm soolast rooga. Magusameistrid olid Belonia Elvet, Lea Korbun ja Leida Pool. „Soolased auhinnad" said Karin Hain, Linda Lepik ja Saima Jänes. Igale osalejale oli kingituseks käterätik või pajakinnas.

Pidasime ka kahte juubelit – Aliide Veesaar sai 85 ja Laine Saaron 65. Kõlas sünnipäevalaul ja kingiti lilli. Tänu osavõtjatele ning vallavalitsusele toetuse ning meelespidamise eest.

Soovin teile kena päikselist kevadet!

LEA KORBUN

KUULUTUSED

Firma NIKPO teeb **katlamaju, keskküttesüsteeme, maaküttesüsteeme ja santehnikatöid**. Garantii. Tel. 506 8509

AS Techne Töökoda vajab **metallitöö kogemustega töötajaid**. Hoolsa töö korral Eesti keskmine kuupalk. Täiendav info kohapeal.

Müüa kuivad pakitud **kütteklotsid** ja **küttepinnud** (30 cm, 50 cm, 3 m, kask või okaspuu). Kohalevedu tasuta. Tel 5011 446

Noor pere soovib osta **talumaja** Otepää vallas või mõnes lähi vallas. Tel. 5234 317

Küttepuud. 5666 6900

Müüa laste krossimotikas (u 4-7aastastele) 2000 kr. ja puidust voodi 80x190 koos madratsiga 1000 kr. Info 5647 6505

Müüa küttepuud (lõhutud lepp, 0,5 m) kohaletoomisega. Tel. 5349 4395

www.okv.ee. 5158 137

PAKUN
klassikalise massaaži
teenust.
Tel. 5669 5952

KORTERMAJADE JA ERAMUTE
vee-, kütte- ja kanalisatsioonitorustike vahetus, remont, keevitus.
Elektritööd.
Ventilatsioonitööd.
Tel. 5290 816; 5349 8852.
Splitter OÜ / www.splitter.ee

MÜÜA
LÕHUTUD KÜTTEPUUD
TELLIMINE TASUTA
LÜHINUMBRIL 1667

OÜ Laastumeister **PAKUB**
transportteenust

autoga VOLVO FH-12
koos hüdrotõstukiga.
INFO telefonil 5348 1277

MÜÜA
väga heas korras
klaasplastist
MOOTORPAAT
Navi 425 M.
Pikkus 4,25m, laius1,67 m. Rooliga juhitav, elektrilise käivitusega mootor Evinrud 15 hp. Varustus: kajalood Humminbird 250DX (sügavus, kalaleidja, vee temperatuur, kiirusemõõtja), 4 ridvahoidjat, aerud, top tuli.
Sobilik kalapüügiks kuni 3-le kalamehele.
Hind 35 000 krooni.
Helista 5014 198.

Swing Restoran
AVATUD
Otepää **golfiväljaku restoran** Swing
E-P 12-20
Pakume päevalõunaid 65.-
Võimalus pidada sünnipäevi, pulmi, konverentse, ärilõunaid, pidulikke õhtusööke.
Alati Teie restoran Swing
Kontaktid:
info@restoranswing.ee,
www.restoranswing.ee,
tel: 7350 369, 5836 9147.

Arula Külalistemaja OTSIB
tublit töötajat
tubade koristamiseks.
Tel 7670 690, 5168 655

RATASTRAKTORI ja LIIKURMASINATE
TEHNOÜLEVAATUSE GRAAFIK 2008. a.
Ülevaatust teostab *ORT TEHNOÜLEVAATUSE PUNKT*

6. aprill	
RESTU	kell 10.00
KEENI	kell 10.30
MÄGISTE	kell 12.00
PUKAMÕISA	kell 13.30
12. aprill	
AAKRE	kell 13.00
20. aprill	
VOKI	kell 09.00
KOMSI	kell 10.30
PALUPERA	kell 12.30
26. aprill	
HELLENURME	kell 13.00
NÕUNI	kell 14.30

Traktor 250 krooni, haagis 150 krooni. Ülevaatuse maksed tasutakse kohapeal, kaasa kehtiv liikluskindlustuspoliis.
Info tel.
7663 751 või 5348 4378

VANAPABER PABERIKS 2008!

OÜ Ökopesa korraldab koostöös Otepää vallavalitsuse, Riikliku Looduskaitsekeskuse ja Bergermaster OÜ-ga vanapaberi kogumise aktsiooni, kus kõigil soovijatel on võimalus anda ära tarbetuks muutunud vanapaber.

24. märtsist 11. aprillini E-R **kell 9-16** võetakse vanapaberit vastu ***Otepää Looduspargi keskuses*** (Kolga tee 28, Otepää aedlinn; tel 766 9290).

12. aprillil kell 10-15 toimub ***Otepää turuplatsil***

vanapaberi kogumise võistlus.

Võistlusel osalemiseks tuleb vanapaberipakile lisada võistluskategooria, võistkonna liikmete ees- ja perekonnanimed, kontakttelefon.

Võistluskategooriad: lasteaiavõistkonnad, õpilasvõistkonnad, täiskasvanute võistkonnad, parim noor, parim täiskasvanu. Ühes võistkonnas võib olla kuni neli liiget, va. lasteaedade võistkonnad, kus kogumine võib toimuda rühmade kaupa.
Lisaks selgitatakse parimad üksikkogujad. Igas kategoorias autasustatakse parimaid diplomi ja meenega.

Otepääl ja selle ümbruses liigub auto, mis toob paberi linna kokku. Kes soovib, et vanapaberile tuldaks järele, peab enne kokku leppima telefonil 5557 0798 (Ökopesa). Paber peab olema valmis pandud ja nõuetele vastavalt sorteeritud. Järele tulemine alates 10 kg.

Ürituse eesmärgiks on keskkonnasõbraliku käitumise propageerimine. Kogutud vanapaber viiakse Räpina paberivabrikusse taaskasutusse.

Kuidas paberit koguda? Räpina Paberivabrikule sobib tooraineks vanapaber, mis ei ole märg, määrdunud ega sisalda metalli, kilet vms (v.a väiksemad klambrid ja teibid). Ei sobi määrdeõliga määrdunud paber, kiletatud ja vahatatud paber, isekopeeruv- ja kopeerpaber, pärgament, pärgamiin ja fotopaber.

Vanapaber ei tohi sisaldada olmejäätmeid, klaasi, plastmassi, penoplasti, torkivaid või lõikavaid esemeid, munaaluseid või -reste, puitu, kaltsu, fooliumit, piima-, mahla- ja muude toiduainete pakke ega registraatoreid.

OÜ ÖKOPESA

Höövlitööstus Sangastes
MÜÜB
KÜTTEPUID *ja*
PUITBRIKETTI
Tel 7679 120; 5333 4346
Finlaid OÜ
Tiidu küla, Sangaste vald
67010 Valgamaa

Rebase talu pakub:
- **istikud** *(põõsad kuni lilled)*
- **haljastusteenus** *(projekt + tegemine)*
- **haljastusnõu andmine**
- **kevadine oksalõikus.**

Tel. 5286 605 /
7667 424, küsida Ahtit.
www.rebasetalu.net

Lauluvõistlus
„5 VIIMAST"
toimub **19. aprillil**
Otepää Gümnaasiumis.

Nuustaku Pubis

29. märts – *ans.* Taas
05. aprill – *ans.* Pets ja Nõks
12. aprill – Raen Väikene
19. aprill – *ans.* Nööp
26. aprill – *ans.* Limit

Lenory OÜ

pakub järgmisi teenuseid:
- **kaeve- ja planeerimistööd**
- **kanalisatsiooni- ja veetrasside ehitus**
- **imbväljakute ja mahutite paigaldus**
- **tänavakivide paigaldus**
- **veo- ja transporditeenus**
- **ehitus- ja lammutustööd**
- **tänavate ja platside puhastus.**

Info tel. 5214 656

Teadaanne

Vastuvõtuajad **poollooduslike koosluste hooldamise toetuste kooskõlastamiseks**
1. aprillist 20. maini saab LKK Põlva-Valga-Võru regiooni kontorites kooskõlastada poollooduslike koosluste hooldamise toetuse taotlusi.
Otepää kontoris
teisipäeviti 08.30-12.00 12.30-16.30
kolmapäeviti 08.30-12.00 12.30-16.30,
Karulas Ähijärve kontoris
neljapäeviti 09.30-16.00
Lisainfo Jan Ruukel, tööpäeviti tel: 7669 296, mob. 5340 8012

METSAGA SINA PEAL
HOLMEN METS
kasvava metsa, kinnistute ja metsamaterjali ost
www.holmen.ee
Holmen Mets AS,
Pärnu mnt 105,
11312 Tallinn,
tel 665 2440,
holmenmets@holmen.ee

Tõnu Sepp
metsameister
GSM 503 2325
tonu.sepp@holmen.ee

Raske on elavail matta, keda eile veel paitasid käed, oma südant võib kõigega katta, kuid valu – valu see jääb.
Mälestan kallist venda
KALJO RAADLAT
06.03.1925 – 21.03.2008
Õde Helga
Ärasaatmine 29.03.2008 kell 12.00 Otepää Leinamajast.

Aeg seda kaotust ei kustuta eal, süda sind ikka meeles peab...
Südamlik kaastunne Pillele, Meelisele, Raitile, Angelale ja Alarile kalli poja ja venna
RENE RAUDMETSA
kaotuse puhul.
Tiina ja Helin

KALJO RAADLA
06.03.1925 - 21.03.2008

Mälestame head naabrit
LUDMILLA KERGANDIT
Sügav kaastunne poegadele peredega.
Perekonnad Sepp ja Jürgen

Südamlik kaastunne Enele abikaasaga kalli tädi
AINO JUHANSONI
surma puhul.
Astrit, Õnne ja perekonnad Kärsin, Golubev ja Viigimets.

ELINA ROHTLA
06.04.1951 - 07.03.2008

SERGEI MÄGI
25.04.1922 - 18.03.2008

Kaskede kohin, lindude laul, olgu Sulle unelaul...
Mälestame kallist onu ja vanaonu
KALJO RAADLAT
06.03.1925 – 21.03.2008
Ene, Ülle, Janika ja Janar peredega.

HELJU PETTAI
02.03.1919 - 20.03.2008

Südamlik kaastunne Tiiu Haljastele kalli ema
HELJU PETTAI
kaotuse puhul.
Kolleegid Otepää kiirabist.

Südamlik kaastunne Luulele perega kalli venna
LEMBIT SUURE
kaotuse puhul.
Siina, Aita, Eha, Ilmi ja Milvi.

RENE RAUDMETS
05.10.1987 - 19.03.2008

LUDMILLA KERGAND
29.03.1926 - 15.03.2008

ELMAR RINKEN
12.10.1933 - 15.03.2008

VAINO KOEMETS
09.06.1933 - 19.03.2008

Rahu ja vaikus on sinuga, mälestused jäävad meiega...
UUDO ROOTSMA
11.07.1930 – 28.03.2006
Mälestame oma papit 2. surma-aastapäeval.
Lesk ja pojad peredega

Perekonnaseadus nõrgema kaitsel

Justiitsministeeriumi eraõiguse talituse nõunik **Andra Olm**

Pole just palju seadusi, mis saaksid nautida ligilähedaseltki sama rohket avalikku tähelepanu kui uue perekonnaseaduse eelnõu. Tähelepanu on põhjendatud, sest tegu on ühe viimase õigusvaldkonnaga, mis on meie eraõiguses veel reformimata. See tähendab, et praegu kehtivad õiguspõhimõtted neis valdkondades on suures osas pärit aastakümnete tagant – suletud ja sisuliselt eraomandita ühiskonnast – ega vasta enam meie igapäevasele tegelikule elule.

Teisalt aga on perekonnaseaduse eelnõu puhul see laialdane tähelepanu mõnevõrra kreeni kaldunud. Nimelt võib ajakirjandust jälgides jääda mulje, et uus seadus piirdub üksnes uuendustega abikaasade varalistes suhetes, täpsemalt vara jagamises lahutuse korral. See on tähtis teema küll, kuid ainult sellele keskendudes unustatakse kõik muud muudatused sootuks. Seadusemuudatusi ei saa kiloga kaaluda, kuid ilmselt on uue seaduse eelnõus kõige radikaalsemalt muudetud hoopis hoolduse ja eestkoste osa. Esmalt aga tuleb siiski ümber lükata üks tõsine väärarusaam, mis on kahjuks võrdlemisi laialt liikvele läinud.

Mehe ja naise vara kasvab võrdselt

Uue seaduse kriitikud väidavad, justkui hakkaks edaspidi abielupaaridele kehtima lahusvarasüsteem. Ei hakka. Lahusvarasüsteem on selline varasuhete korraldus, mille puhul abikaasadel ühist vara ei ole ega teki ning lahkumineku korral kumbki teise varast osa ei saa. Selline võimalus on olemas ja sellise võimalus jääb ka edaspidi: kui mees-naine tahavad oma varasuhted sel moel korraldada, teevad nad notari juures abieluvaralepingu. Kuid üldise reeglina selline süsteem kehtima ei hakka.

Uutele abiellujatele nähakse ette näiteks Soomes ja Saksamaal kehtiv varareziim, mida võib nimetada majanduslikus mõttes ühisvaraks. See tähendab, et tehinguvabaduse huvides on kumbki abikaasa abielu ajal oma vara omanik, ehkki piirangutega: näiteks ühiseks koduks oleva korteri või majaga ei saaks mees ilma naise nõusolekuta mingeid tehinguid teha. Lahutuse korral aga jagatakse abielu vältel soetatud vara väärtus pooleks, kusjuures vara hulka arvestatakse ka abielu jooksul maha müüdu. Seega on ka mõttetu üritada osa vara enne lahutust n-ö välja kantida – teine abikaasa saab sellestki pool endale.

Peamise erinevusena praegu justkui kehtivast, aga tegelikult mittetoimivast ühisvarareziimist ei nõuaks uus seadus enam, et näiteks leiba ostes, pangaülekannet tehes või taksoarvet makstes tuleb kõigepealt teine abikaasa nõusse saada. Praegune seadus aga just seda eeldabki.

„Pehmematest" pereväärtustest

Lapsevanema roll pole mitte lapse üle võimu teostada, vaid vastutada selle eest, et lapsele oleks tagatud kõik eluks ja arenguks vajalik. Uus seadus on ses mõttes senisest märksa konkreetsem. Täiesti muutub vanema hooldusõigus: vanema õigused lapse suhtes seotakse tema tegeliku osalusega lapse kasvatamises. Praegu on ka vanemal, kes pole aastaid lapse kasvatamise vastu vähimatki huvi tundnud, õigus „sobival" hetkel last esindada ja tema nimel tehinguid teha ning sekkuda last puudutavate otsuste tegemisse. Edaspidi saaks vanemate lahuselu korral lapse hooldusõiguse see vanem, kes last tegelikult kasvatab, teisele jääb õigus lapsega kohtuda ja suhelda.

Teiseks saab suurema kaalu ülalpidamiskohustus. Praegu on Eesti, kus tööl käiv mees ei pea kodu ja laste eest hoolitsevat naist ülal pidama, selle poolest terves Euroopa Liidus ainulaadne.

Kui lahus elaval vanemal ei ole vahendeid lapsele elatise maksmiseks, peab ta piirama oma vajadusi ja väljaminekuid, et tagada lapse ülalpidamine. See ei ole deklaratiivne säte. Justiitsministeeriumi analüüs näitab, et kui kohus on elatise välja mõistnud, siis enamasti õnnestub see ka täitemenetluses sisse nõuda. Seetõttu tuleb julgustada üksikvanemaid elatisnõuetega kohtu poole pöörduma.

Samuti laiendatakse isa kohustust lapse ema sünnituse ja väikelapse kasvatamise ajal ülal pidada. Kui praegu kehtib selline kohustus ainult abielumeestele, siis uue seaduse järgi peab mees lapse ema ülal pidama ka juhul, kui nad ei ole abielus.

Eestkoste eesmärk on kaitsta piiratud teovõimega laste ja täisealiste isiklikke ja varalisi õigusi. Praegu peab omavalitsus otsustama, kas lubada eestkostjal lapse eest tehinguid teha. Probleem on selles, et sotsiaaltöötajailt ei saa eeldada lapse varaga tehtavateks tehinguteks vajalikke majandus- ja õigusteadmisi. Edaspidi hakkab selliseid asju otsustama kohus. Nii välistatakse ka praegune olukord, kus omavalitsus täidab nii eestkostja kui järelevalvaja ülesandeid ehk valvab iseenda tegevuse järgi.

Kokkuvõttes võib öelda, et ükski seadus ei pane kedagi abielluma ega lahutama. Küll aga tugevdab uus perekonnaseadus lapsele ja vähemkindlustatud kaasale senisest enam kaitset pakkudes peresuhteid ning muudab ka lahutuse kõigile osalistele valutumaks.

Emakakaelavähk – haigus, mida on võimalik vältida

2002. aastal oli emakakaelavähk teisel kohal günekoloogiliste pahaloomuliste kasvajate hulgas maailmas. Samal aastal diagnoositi 493 000 emakakalevähi esmasjuhtu üle maailma ja selletõttu suri 274 000 naist. 2000. aastal avastati Eestis 162 emakakaelavähi esmasjuhtu.

Antud arvud viitavad, et emakakaelavähk on oluliseks näitajaks naiste tervise hindamisel. Tähtis probleem on ka haiguse sotsiaalne mõju, kuna emakakaelavähi esinemissagedus on suurenenud nooremate naiste hulgas. See esineb enamasti üle 30 aastastel naistel, haigestumise kõrgpunkt on 45 ja 55 aasta vahel. Suremus emakakaelavähki on naistel kümne sagedasema surmapõhjuse hulgas.

Kõigi nende hirmutavate faktide juures saame ometi väita, et see haigus on üks vähestest vähkipaikmetest, mida on võimalik vältida. Nii Eestis kui ka kogu maailmas on pahaloomuliste kasvajate ennetamine olulisim prioriteet. Emakakaelavähk on üks väheseid halvaloomulisi kasvajaid, mille tekkepõhjus on täpselt teada. Selle peamiseks tekkepõhuseks on nakatumine inimese papilloomiviiruse ehk HPVga (inglise keeles *Human Papilloma Virus*).

Iga suguliselt aktiivne inimene võib nakatuda HPVga ja ligikaudu 70% naistest on mingil eluperioodil olnud selle viirusega nakatunud. Inimese papillomiviiruseid teatakse üle saja tüübi. Osa nendest tekitab tülikaid näsalisi moodustisi nahale (soolatüükad), kuid osa nakatavad suguelundeid. Ka neist enamik, nn. madala riskiastmega viirused, põhjustavad healoomulisi, kuid tülikaid kasvajaid – kondüloome. Peale selle on teada mõned ohtlikud, nn. kõrge riskiastmega viirustüübid, mille pikaajalisel esinemisel võib areneda emakakaelavähk.

Samas tuleb rõhutada, et enamikul kõrge riskitüübiga HPV nakatunud naistel ei arene välja emakakaelavähk ning sageli inimese papilloomiviiruse nakkus taandub iseeneslikult.

Noores eas on naiste immuunsüsteem tugev, seega viirus tõrjutakse mõne aasta jooksul organismist välja. Püsiv papilloomiviiruse nakkus võib tekitada emakakaela vähieelsest seisundit (ehk düsplaasiat) ja ebasoodsate tegurite kokkulangemisel emakakaelavähki.

Arvatakse, et düsplaasia üleminek vähiks võtab aastaid ja seega on meil piisavalt aega emakakaela ravida. Emakakaela muutuste õigeaegne diagnoosimine ja ravi võimaldab ennetada emakakaelavähi teket.

Emakakaelavähi ja emakakaela vähieelsete seisundite avastamiseks teostatakse **Pap-test**, mida kasutatakse ka emakakaelavähi sõeluuringul. Regulaarset võetakse Pap-testi 2-3 aastase vahega kõigil naistel, kes pöörduvad naistearsti vastuvõtule. Pap-testi võtmisega alustatakse paar aastat peale suguelu algust ning uuringuid teostatakse kuni 70. eluaastani.

Teadaolevalt avastatakse kõige sagedamini emakakaelavähk nendel naistel, kellel viimase 5 aasta jooksul ei ole Pap-testi tehtud.

Maailmas on viimaste aastate jooksul toimunud läbimurre emakakaelavähi varase avastamise võimalustes, mis veelgi täiendavad traditsioonilist Pap-testi. Kasutusele on võetud tundlikud HPV testid ning on töötatud välja vaktsiinid HPV viiruse enimlevinud tüvede vastu.

HPV vastased vaktsiinid on heaks kiitnud Euroopa Komisjon ning 16 Euroopas riigis on see lülitatud juba riiklikku vaktsineerimisprogrammi.

Alates 2006. aastast on ka Eestis võimalik kasutada emakakaelavähi ennetuses vaktsineerimist inimese papiloomiviiruse vastu.

HPV vastane vaktsineerimine on kõige tõhusam enne võimalikku kokkupuudet infektsiooniga, seega enne suguelu algust. Parim vanus vaktsineerimiseks on 11-12. eluaasta, kui ei ole alustatud veel suguelu.

Vaktsiini kasulikkuse üle maailmas enam ei vaielda. Samas tuleb rõhutada, et vaktsiin ei kaitse kõigi HPV tüvede vastu. Seega jääb ka edaspidi oluliseks regulaarne kontroll naistearsti juures.

Kuna ravi viiruse vastu puudub, aitab emakakaelavähki ennetada ainult korrapärane arstlik kontroll, vaktsineerimine HPV vastu ja vähieelsete muutuste puhul emakakaela õigeaegne ravi. Üksnes kasvaja varajane avastamine võimaldab kasutada õigeaegset ravi, mille järel on hea prognoos elule.

Kõigile avatud emakaelavähi ennetusteemaline infotund toimub 1. aprillil kell 18.00-19.00 Otepää Gümnaasiumis. Lektor on Tartu Ülikooli Kliinikumi Naistekliiniku günekoloog, arst-õppejõud Terje Raud.

EVI LILL

Meelespea:

- Emakakaela vähieelsed seisundid ja varajane emakakaelavähk ei tekita tavaliselt mingeid kaebusi.
- Pap-test on üle maailma tunnustatud emakakaelavähi ja vähieelsete seisundite varase avastamise meetod.
- Regulaarne Pap-testi andmine on võimalus vähieelsete muutuste ja varajases arengujärgus vähi avastamiseks emakakaelal.
- Emakakaelavähi peamiseks tekkepõhjuseks on inimese papilloomiviirus (HPV).
- Emakakaelavähi tekkerisk on suurem neil naistel, kellel viirusnakkus jääb organismi püsima.
- Vaktsineerimine annab kaitse HPV kõrge vähiriski tüüpide 16 ja 18 vastu ning HPV madala vähiriski tüüpide 6 ja 11 vastu.

Aprillikuu toob pensionitõusu

Pea 30% Eesti elanikest ootab algavalt aprillikuult uudist, et pensionid lõpuks ometi tõusevad. Nende ootus pole petlik – 1. aprillist suurenevad ligi 380 000 Eesti pensionäri sissetulekud.

Madalad pensionid on olnud läbi aastate üks riigi suurimaid muresid. Olukord, kus meie eakate igakuine sissetuleks kasvas vaid killukese haaval tänu indekseerimistele ei olnud selgelt vastuvõetav. Aasta tagasi valitsust moodustades leppisime üksmeelselt kokku, et nelja aastaga peavad pensionid kahekordistuma. Meie eakad on selle igati ära teeninud.

Eesti majandus on olnud väga edukas ning tõusnud on palgad. Palgatõus ei peegeldunud aga piisavalt pensionites. Seda lihtsalt ei võimaldanud kehtinud pensionite indekseerimise süsteem. Pensioniindeksi arvestati võrdselt pooleks tarbijahinnaindeksi kasvust ning sotsiaalmaksu laekumisest. Olukord polnud rahuldav ning seega võtsime ette süsteemi muutmise.

Selle aasta algusest hakkaski kehtima uus pensionide indekseerimise süsteem. See tähendab, et 80% ulatuses sõltub pensionite arvestamise indeks laekunud sotsiaalmaksust ehk sellest, kui palju on palgad tõusnud. 20% sõltub tarbijahinna indeksi kasvust. Nüüdsest astub pensionite jätkuv tõus ühtsemat sammu palkade kasvuga riigis. Samuti suureneb edaspidi senisest rohkem pensioni baasosa. See on ainuke osa pensionist, mis on kõigile pensionisaajatele võrdne. Nii tõusevad ka kõige madalamad pensionid.

Nüüd ka konkreetsetest arvudest. Sotsiaalmaksu laekus möödunud aastal 25,34% võrra rohkem kui 2006. aastal. Tarbijahinnaindeks kasvas eelmisel aastal 6,6% võrra.

Toon mõned näited pensionite uutest suurustest:

	Enne	Alates 1. aprillist
Rahvapension	1573,31	1913,14
Pensioni baasosa	1373,58	1699,94
Pensioni aastahinne	54,43	65,01
Vanaduspension (staazhi 15 aastat)	2190	2675
Vanaduspension (staazhi 30 aastat)	3006	3650
Vanaduspension (staazhi 40 aastat)	3551	4300
Vanaduspension (staazhi 44 aastat)	3769	4560

Tulumaks ei söö pensionikasvu

Maksuvaba tulu suurus on aasta-aastalt kasvanud. 2008. aastal on see 27 000 krooni aastas ehk 2250 krooni kuus. Sellele lisaks on pensionäridele ette nähtud täiendav maksuvaba tulu. Sel aastal on see 36 000 krooni aastas ehk 3000 krooni kuus. Järelikult on 2008. aastal mittetöötava pensionäri kuni 5250kroonine pension tulumaksuvaba. Ainult seda summat ületav osa maksustatakse 21%lise tulumaksuga.

Samas on töötajate maksuvaba tulu määr 2008. aastal kuus 2250 krooni ja sama suur on see määr ka alampalka saavatele töötajatele. Maksuvaba tulu suureneb aasta-aastalt – 2009. aastal on see 2500 krooni kuus, 2010. aastal 2750 krooni kuus ja 2011. aastal 3000 krooni kuus (pensionäridel siis vastavalt 5500, 5750 ja 6000 krooni) ja samal ajal väheneb tulumaksu määr igal aastal 1 protsendi võrra, olles aastal 2011 vaid 18%. Eesseisvate aastate pensionitõusu prognoosi arvestades on nii järgmise kui ülejärgmise aasta keskmise staazhiga vanaduspensionid tulumaksu vabad.

Kümme aastat tagasi töötas komisjon välja Eesti vanuripoliitika alused. Tänaseks oleme vastu võtnud uue tegevuskava, mis lähtub seisukohast, et iga inimene, sõltumata east on ühiskonna täieõiguslik liige. Aktiivsed ja ettevõtlikud eakad on Eesti ühiskonna rikkus. Nagu iga laps ja lapselaps vajab vanavanema nõu ja eeskuju, nii vajab ka ühiskond vanema põlvkonna tarkust. Usun, et pensionite jätkuv tõus suurendab meie eakate kindlustunnet ja soovi ühiskonna elus aktiivselt kaasa tegutseda.

Sotsiaalminister MARET MARIPUU